

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (tizedik tanács)

2023. november 23.*

„Fellebbezés – Állami támogatások – Az Osztrák Köztársaság által a klagenfurti repülőtér, a Ryanair és az e repülőtérrel használó más légitársaságok javára végrehajtott intézkedések – A támogatási intézkedéseket a belső piaccal részben összeegyeztethetetlennek nyilvánító határozat – Az Európai Unió Törvényszéke eljárási szabályzata 85. cikkének (3) bekezdése – Az írásbeli szakasz befejezését követően a Törvényszékhez benyújtott bizonyítékok – Elfogadhatóság – (EU) 2015/1589 rendelet – A 17. cikk (1) és (2) bekezdése – Az Európai Bizottságnak a támogatás visszatéríttetésével kapcsolatos hatásköre – Elévülési idő – Az ezen elévülési időt megszakító intézkedések pontosságának mértéke – Indokolási kötelezettség – A bizonyítékok elferdítése – A visszatéríttetendő támogatás összegének meghatározása szempontjából releváns adatok”

A C-758/21. P. sz. ügyben,

a **Ryanair DAC** (székhelye: Swords [Írország]),

az **Airport Marketing Services Ltd** (székhelye: Dublin [Írország])

(képviselik őket: B. Byrne solicitor, S. Rating abogado és E. Vahida avocat)

fellebbezőknek

az Európai Unió Bírósága alapokmányának 56. cikke alapján 2021. december 9-én benyújtott fellebbezése tárgyában,

a másik fél az eljárásban:

az **Európai Bizottság** (képviselik kezdetben: K. Blanck, A. Bouchagiar és J. Ringborg, később: A. Bouchagiar és J. Ringborg, meghatalmazotti minőségben)

alperes az elsőfokú eljárásban,

A BÍRÓSÁG (tizedik tanács),

tagjai: M. Ilešič, tanácselnökként eljárva, I. Jarukaitis (előadó) és D. Gratsias bírák,

főtanácsnok: L. Medina,

hivatalvezető: A. Lamote tanácsos,

* Az eljárás nyelve: angol.

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2023. január 18-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2023. március 30-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Fellebbezésükkel a Ryanair DAC és az Airport Marketing Services Ltd (a továbbiakban: AMS) az Európai Unió Törvényszéke 2021. szeptember 29-i Ryanair és társai kontra Bizottság ítéletének (T-448/18, a továbbiakban: megtámadott ítélet, EU:T:2021:626) hatályon kívül helyezését kéri, amely ítéletben a Törvényszék elutasította a fellebbezők által benyújtott azon keresetet, amely a klagenfurti repülőtér, a Ryanair és a repülőtérrel használó egyéb légitársaságok javára Ausztria által nyújtott SA.24221(2011/C) (ex 2011/NN) számú állami támogatásról szóló, 2016. november 11-i (EU) 2018/628 európai bizottsági határozat (HL 2018. L 107., 1. o.; a továbbiakban: vitatott határozat) 5. és 6. cikkének, valamint e határozat 9–11. cikkének a fellebbezőket érintő részében történő megsemmisítésére irányult.

Az uniós jog

A 2015/1589/EK rendelet

- 2 Az [EUMSZ 108. cikk] alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2015. július 13-i (EU) 2015/1589 tanácsi rendelet (HL 2015. L 248., 9. o.) (26) preambulumbekkezdése kimondja:
„A jogbiztonság biztosítása érdekében indokolt egy 10 éves jogvesztő határidő [helyesen: elévülési idő] megállapítása a jogellenes támogatások tekintetében, amelynek lejártá után a visszatérítés már nem rendelhető el.”
- 3 E rendeletnek „Az új támogatás bejelentése” című 2. cikke a (2) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:
„A bejelentésben az érintett tagállam megad minden szükséges információt, hogy lehetővé tegye [az Európai] Bizottság számára a [...] határozat meghozatalát [...]”
- 4 Az említett rendelet „A bejelentő tagállamhoz intézett információnyújtási kérelem” című 5. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőket írja elő:
„(1) Amennyiben a Bizottság úgy ítéli meg, hogy az érintett tagállam által a 2. cikk szerint bejelentett intézkedésről nyújtott információ hiányos, minden szükséges további információt megkér. [...]
(2) Amennyiben az érintett tagállam nem vagy hiányosan adja meg a kért információt a Bizottság által előírt határidőn belül, a Bizottság emlékeztetőt küld további megfelelő határidő biztosításával, amely alatt az információt át kell adni.”

- 5 Ugyanezen rendeletnek a jogellenes támogatásra vonatkozó eljárásról szóló III. fejezetében szereplő 12. cikke a „Vizsgálat, információkérési és információnyújtási rendelkezés” címet viseli. E cikk értelmében:

„(1) [...] a Bizottság saját kezdeményezésére bármilyen forrásból származó, feltehetően jogellenes támogatásra vonatkozó információt megvizsgálhat.

[...]

(2) A Bizottság szükség esetén információt kér az érintett tagállamtól. A 2. cikk (2) bekezdését és az 5. cikk (1) és (2) bekezdését értelemszerűen kell alkalmazni.

[...]

(3) Amennyiben az 5. cikk (2) bekezdése szerinti emlékeztető ellenére az érintett tagállam nem adja meg a Bizottság által előírt határidőn belül a kért információt, vagy amennyiben nem teljes információt ad, a Bizottság határozattal kérheti az információt [...]. A határozat rendelkezik a szükséges információkról, és határidőt [helyesen: megfelelő határidőt] szab annak benyújtására.»

- 6 A 2015/1589 rendelet „A támogatás visszafizettetésére vonatkozó jogvesztő határidő [helyesen: elévülési idő]” című 17. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) A Bizottság támogatás-visszatéríttetésre vonatkozó hatásköre tízéves jogvesztő határidőn [helyesen: elévülési időn] belül érvényesíthető.

(2) A jogvesztő határidő [helyesen: elévülési idő] azon a napon kezdődik, amikor a jogellenes támogatást a kedvezményezettnek egyedi támogatás formájában vagy támogatási program részeként képező támogatás formájában nyújtják. A Bizottság vagy a Bizottság kérésére eljáró tagállam jogellenes támogatással kapcsolatos intézkedései megszakítják a jogvesztő határidőt [helyesen: elévülési időt]. A jogvesztő határidő [helyesen: elévülési idő] minden megszakítástól számítva újra indul. [...]”

A Törvényszék eljárási szabályzata

- 7 A Törvényszék 2015. március 4-i eljárási szabályzatának (HL 2015. L 105., 1. o.; helyesbítés: HL 2022. L 266., 24. o.) „A keresetlevél tartalma” című 76. cikke így rendelkezik:

„Az [Európai Unió Bírósága] alapokmány[ának] 21. cikkében említett keresetlevél tartalmazza a következőket:

[...]

f) szükség esetén a bizonyítékok és a felajánlott bizonyítékok megjelölése.”

- 8 E szabályzat „Bizonyítások és a bizonyítékok felajánlása” című 85. cikke értelmében:

„(1) A bizonyítékokat és a bizonyítékok felajánlását az első beadványváltás keretében kell előterjeszteni.

(2) A válaszban, illetve a viszonzásban a felperes és az alperes érveik alátámasztására további bizonyítékokat terjeszthetnek elő vagy ajánlhatnak fel, feltéve hogy a késedelmes előterjesztés vagy felajánlás igazolt.

(3) Az eljárás szóbeli szakaszának befejezését, illetve a Törvényszék azon határozatát megelőzően, hogy az eljárás szóbeli szakaszának mellőzésével határozzon, a felperes és az alperes kivételesen további bizonyítékokat terjeszthet elő vagy ajánlhat fel, feltéve hogy a késedelmes előterjesztés vagy felajánlás igazolt.

(4) A (2) és a (3) bekezdés alapján előterjesztett vagy felajánlott bizonyítékok elfogadhatóságának tárgyában a Törvényszék által meghozandó határozat sérelme nélkül az elnök a többi félnek lehetőséget biztosít arra, hogy e bizonyítékokról vagy felajánlásokról állást foglaljanak.”

A jogvita előzményei és a vitatott határozat

- 9 A jogvita előzményei és a vitatott határozat – ahogyan azokat a megtámadott ítélet 1–39. pontja ismerteti – a következőképpen foglalhatók össze.
- 10 A Ryanair légitársaság. Az AMS ennek a leányvállalata, amelynek tevékenysége nagyrészt reklámhelyeknek a Ryanair internetes oldalán történő értékesítéséből áll. Az ausztriai Klagenfurt repülőtere e város – amely Karintia tartomány fővárosa – peremterületén helyezkedik el. E repülőtér tulajdonosa és üzemeltetője a Kärntner Flughafen Betriebsgesellschaft mbH (a továbbiakban: KFBG). Az utóbbi társaságban fennálló részesedések közvetlen és közvetett tulajdonosai a vitatott határozat elfogadásához vezető eljárás során változtak, de mindig hatóságokról vagy közjogi jogalanyokról volt szó. A KFBG-nek van egy 100%-os tulajdonában lévő leányvállalata, a Destinations Management GmbH (a továbbiakban: DMG), amely leginkább tanácsadóként különböző szolgáltatásokat nyújt a repülőtéren annak érdekében, hogy a légitársaságokat oda vonzza.
- 11 2002. január 22-én a jelen ügy szempontjából releváns négy megállapodást kötöttek. Először is, a KFBG és a Ryanair megállapodást kötött a repülőtéri szolgáltatásokról (a továbbiakban: 2002. évi ASA), amely 2002. június 27-én lépett hatályba ötéves időtartamra, és amely bizonyos feltételek mellett lehetővé tett további öt év automatikus meghosszabbítást. E megállapodás értelmében a Ryanair vállalta, hogy legalább naponta egyszer légi közlekedési szolgáltatást kínál a klagenfurti repülőtér és a londoni Stansted repülőtér (Egyesült Királyság) között, a KFBG részére pedig járatpáronként rögzített díjat fizet. Ezenfelül a Ryanair köteles volt felszálló utasonként egy-egy rögzített összeget a repülőtér utasszolgáltatási díjaként, illetve a repülőtér biztonsági díjaként érvényesíteni, és ezeket a díjakat a repülőtérnek megfizetni. Az említett megállapodás rendelkezett továbbá az e repülőtér által a Ryanair részére nyújtandó szolgáltatásokról, a KFBG javára teljesítendő egyéb kifizetésekről, valamint a KFBG-t terhelő kötelezettségekről.
- 12 Másodszor, a DMG és a Leading Verge.com Ltd (a továbbiakban: LV) – amelyből az FR Financing (Malta) Ltd, a Ryanair azóta felszámolt leányvállalata lett – marketingszolgáltatásokról szóló megállapodást kötött (a továbbiakban: a DMG és az LV közötti 2002. évi MSA), amely a megállapodás megkötésének napján lépett hatályba, és 2007. június 26-án jár le, bizonyos feltételek mellett további öt évvel történő automatikus meghosszabbítás lehetőségével. E megállapodás értelmében a DMG megbízta az LV-t, hogy készítsen promóciós terveket, gondoskodjon a DMG honlapjára mutató linkek elhelyezéséről, és végezzen egyéb promóciós tevékenységeket, éves, rögzített összegű kifizetés ellenében.

- 13 Harmadszor, a DMG és az AMS marketingszolgáltatásokról szóló megállapodást kötött (a továbbiakban: a DMG és az AMS közötti 2002. évi MSA), amely a megállapodás megkötésének napján, ötéves időtartamra lépett hatályba. E megállapodás értelmében a DMG azzal bízta meg az AMS-t, hogy éves díj ellenében alakítson ki és működtessen két linket a www.ryanair.com honlapon, amelyek a DMG által kiválasztott, Karintia tartomány látnivalóit bemutató honlapokra mutatnak. Az AMS később megállapítandó ár ellenében kiegészítő szolgáltatásokat nyújthatott, amennyiben a felek így döntöttek.
- 14 Negyedszer, a DMG és az LV a köztük létrejött 2002. évi MSA-hoz csatolt kísérőlevelet fogadott el (a továbbiakban: a DMG és az LV közötti 2002. évi kísérőlevél), amely a megkötésének napján lépett hatályba, és amelyben a felek megállapodtak abban, hogy – ezen MSA-hoz kapcsolódóan – a DMG és az LV közötti megállapodás tartama alatt teljesített további és intenzívebb marketingintézkedések után a DMG részéről az LV részére további kifizetés teljesítendő.
- 15 A 2002. évi ASA, továbbá a DMG és az LV közötti 2002. évi MSA – ahogyan azt a DMG és az LV közötti 2002. évi kísérőlevél módosította –, valamint a DMG és az AMS közötti 2002. évi MSA (a továbbiakban együtt: 2002. évi megállapodások) 2005. október 29-én megszűntek, amikor a Ryanair megszüntette a klagenfurti repülőtér és a londoni Stansted repülőtér közötti légi személyszállítási szolgáltatásait.
- 16 2006. augusztus 23-án a KFBG és a Ryanair megállapodást kötött a repülőtéri szolgáltatásokról (a továbbiakban: 2006. évi ASA), amely a londoni Stansted repülőtérre heti háromszor közlekedő járatra vonatkozott, 2006. december 19. és 2007. április 21. között. A Ryanair köteles volt a klagenfurti hivatalos repülőtéri díjakat megfizetni, viszont a KFBG által 2005 szeptemberében bevezetett ösztönzési rendszernek köszönhetően a Ryanair felszálló utasonként 7,62 euró ösztönzésben részesült.
- 17 2006. december 21-én a DMG és az AMS marketingszolgáltatásokról szóló megállapodást kötött, amely 2007. február 28-án lépett hatályba, és amely a Ryanairnek az előző pontban említett megállapodásban előírt járatok üzemeltetésére vonatkozó kötelezettségéhez kapcsolódott. Ezen MSA értelmében az AMS kötelezettséget vállalt arra, hogy minden évben egy marketingszolgáltatás-csomagot nyújt, amelynek célja különösen a klagenfurti/karintiai úticél népszerűsítése volt.
- 18 A 2006. évi ASA, valamint a DMG és az AMS által 2006. december 21-én megkötött, a marketingszolgáltatásokról szóló megállapodás (a továbbiakban együtt: 2006. évi megállapodások) 2007. április 21-ig voltak hatályban.
- 19 2007. október 11-én a Bizottság panaszt továbbított az Osztrák Köztársaságnak, amelyet a Ryanair egyik, az európai légi személyszállítási ágazatban tevékenykedő versenytársa nyújtott be, azt állítva, hogy a Ryanair többek között Karintia tartománytól, Klagenfurt városától, valamint a klagenfurti repülőtértől a KFBG közvetítésével jogellenes állami támogatásokban részesült, és a Bizottság további információkat kért e tagállamtól. A Bizottság 2010. november 15-én és 2011. március 24-én kelt levelében további információkat kért az osztrák hatóságoktól. E hatóságok 2011. január 28-i és május 30-i levelükben válaszoltak. 2011. április 8-án a Bizottság további információkat kért a Ryanairtól is, amely azokat 2011. július 4-én nyújtotta be. A Bizottság 2011. július 15-én továbbította ezeket az osztrák hatóságoknak, amelyek 2011. szeptember 20-i levelükben észrevételeket nyújtottak be.

- 20 2012. február 22-i levelében a Bizottság tájékoztatta az osztrák hatóságokat azon határozatáról, hogy többek között a Ryanairrel kötött 2002. évi megállapodások és a Ryanairrel kötött 2006. évi megállapodások vizsgálata érdekében megindítja az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdése szerinti eljárást (HL 2012. C 233., 28. o.).
- 21 2012. május 29-i és július 20-i levelében a Ryanair jogi képviselője hozzáférést kért a Bizottság iratanyagához, amit a Bizottság a 2012. június 19-i és október 4-i levelében elutasított.
- 22 2014. május 28-i levelében a Bizottság kiegészítő információkat kért az Osztrák Köztársaságtól a klagenfurti repülőtér és a Ryanair között 2002. január 22-én kötött, marketingszolgáltatásokról szóló megállapodással kapcsolatban, amely felhívásra e hatóságok 2014. június 11-én válaszoltak.
- 23 2014. július 23-án a Bizottság a vizsgálati eljárás kiterjesztéséről határozott (HL 2014. C 348., 36. o.).
- 24 A vitatott határozatban a Bizottság többek között megállapította, hogy a 2002. évi és a 2006. évi megállapodásokkal az Osztrák Köztársaság jogellenes és a belső piaccal összeegyeztethetetlen állami támogatásokat nyújtott a Ryanairnek, az LV-nek és az AMS-nek. A Bizottság a visszatérítendő támogatási összegeket a szóban forgó megállapodások megkötésének időpontjában előre jelzett éves többletpénzforgalom negatív részét figyelembe véve határozta meg a vitatott megállapodások alkalmazásának minden egyes évére vonatkozóan. A Bizottság úgy ítélte meg, hogy a 2002. évi és a 2006. évi megállapodásban szereplő támogatások indikatív összege 1 827 267 eurót, illetve 141 326 eurót tett ki, amit a vitatott határozat 5. és 6. cikkében állapított meg. E határozat 9–11. cikke kötelezi az Osztrák Köztársaságot e támogatások visszatéríttetésére.

A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet

- 25 A Törvényszék Hivatalához 2018. július 18-án benyújtott keresetlevelükkel a Ryanair, az AMS és a FR Financing (Malta) Ltd (a továbbiakban együtt: Ryanair és társai) keresetet indítottak a vitatott határozat 5. és 6. cikkének, valamint 9–11. cikkének őket érintő részében történő megsemmisítése iránt. E kereset alátámasztása érdekében e társaságok hat jogalapra hivatkoztak. Ezenkívül 2018. augusztus 24-én pervezető intézkedés iránti kérelmet nyújtottak be, amely arra irányult, hogy a Bizottság nyújtson be bizonyos dokumentumokat, 2020. szeptember 25-én pedig két dokumentumot nyújtottak be további bizonyítékként (a továbbiakban: további bizonyítékok).
- 26 A megtámadott ítéletben a Törvényszék mindenekelőtt megállapította, hogy e további bizonyítékok elfogadhatatlanok, mivel a Ryanair és társai a Törvényszék eljárási szabályzata 85. cikkének (3) bekezdése értelmében nem igazolták azok késedelmes benyújtását. Ezt követően a Törvényszék a hivatkozott jogalapok összességét mint megalapozatlanokat, következésképpen pedig a keresetet teljes egészében elutasította, ezzel együtt pedig úgy határozott, hogy nem kell helyt adni a hozzá benyújtott pervezető intézkedés iránti kérelemnek, mivel a felek által a beadványaikhoz csatolt iratokra, valamint a Törvényszék írásbeli és szóbeli kérdéseire adott válaszaikra tekintettel úgy ítélte meg, hogy már elegendő információval rendelkezik a keresetről való határozathozatalhoz. Végül a Ryanairt és társait kötelezte a költségek viselésére.

A felek kérelmei a Bíróság előtt

- 27 A fellebbező azt kéri, hogy a Bíróság:
- helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet;
 - semmisítse meg a vitatott határozat 5. és 6. cikkét, valamint 9–11. cikkét az őket érintő részében, vagy másodlagosan utalja vissza az ügyet a Törvényszék elé újbóli elbírálás céljából, és
 - mindenesetre kötelezze a Bizottságot az első- és másodfokú eljárás költségeinek viselésére.
- 28 A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság utasítsa el a fellebbezést, és a fellebbezőket kötelezze a költségek viselésére.

A fellebbezésről

- 29 Fellebbezésük alátámasztása érdekében a fellebbezők négy jogalapra hivatkoznak. Az első jogalap a további bizonyítékok elfogadhatatlanság miatti téves elutasításán alapul. A második jogalap a 2015/1589 rendelet 17. cikkének téves értelmezésén és az EUMSZ 296. cikk téves alkalmazásán alapul. A harmadik jogalap a bizonyítékok azon elferdítésén alapul, amelyet a Törvényszék annak értékelése során követett el, hogy a Bizottság jogszerűen alkalmazta-e a piacgazdasági magánszereplő tesztjét. A negyedik jogalap lényegében azon alapul, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot annak értékelése során, hogy a vitatott határozatban miként történt a visszatérítendő támogatások összegének meghatározása.

Az első jogalapról

A felek érvei

- 30 Első jogalapjukkal a fellebbezők azt állítják, hogy a megtámadott ítélet 58–63. pontjában a Törvényszék két tekintetben is tévesen alkalmazta a jogot, amikor mint elfogadhatatlanokat elutasította az általuk 2020. szeptember 25-én, vagyis az eljárás írásbeli szakaszának 2019. február 26-i lezárását követően, de az eljárás szóbeli szakaszának 2021. január 14-i lezárását megelőzően benyújtott további bizonyítékokat azon az alapon, hogy a fellebbezők nem igazolták a késedelmes előterjesztésüket a Törvényszék eljárási szabályzata 85. cikkének (3) bekezdése értelmében.
- 31 A fellebbezők kifejtik, hogy az említett bizonyítékok, amelyek azt támasztják alá, hogy a vitatott határozat olyan nyilvánvaló mérlegelési hibában szenved, amely igazolja annak részleges megsemmisítését, az első bizonyíték esetében egy olyan táblázatból álltak, amely a vitatott megállapodásokból származó nem légi forgalmi bevételekre vonatkozó, felszálló utasonkénti becsléseket tartalmazott, és amelyet a klagenfurti repülőtér a hivatalos vizsgálati eljárás során nyújtott be a Bizottságnak (a továbbiakban: nem légi forgalmi bevételek táblázata). A második bizonyíték a Ryanair gazdasági tanácsadója által készített 2014. november 3-i jelentésben szereplő egyik bekezdés nem szerkesztett változata volt, amely a többletköltségek számítására vonatkozó azon adatokat tüntette fel, amelyeket e jelentésnek az eljárást megindító keresetlevélhez csatolt változatában kitakartak (a továbbiakban: költségekre vonatkozó adatok).

- 32 A fellebbezők előadják, hogy a Törvényszék előtt azzal érveltek, hogy ami a nem légi forgalmi bevételek táblázatát illeti, azt gyakorlatilag nem tudták az eljárás korábbi szakaszában benyújtani, mivel az akkoriban nem volt a birtokukban; hogy a Bizottság iratanyagába történő betekintés iránti kérelmeiket elutasították; hogy a Törvényszék nem válaszolt a pervezető intézkedés iránti kérelmükre, valamint hogy a klagenfurti repülőtérnek az e táblázat fellebbezők részére történő kiadása érdekében való együttműködését számos tényező akadályozta, köztük a Covid19-világjárványhoz kapcsolódó válság. Ami a költségekre vonatkozó adatokat illeti, azokat nem volt sem szükséges, sem helyénvaló a Törvényszék előtti eljárás korábbi szakaszában benyújtani, mivel az érintett, eredetileg kitakart adatok jelentősége csak a nem légi forgalmi bevételek táblázatának vizsgálata során merült fel. Benyújtásuk időpontja tehát ez utóbbi táblázat benyújtásának időpontjához kötődött.
- 33 Ebben az összefüggésben a Törvényszék először is megsértette az eljárási szabályzata 85. cikke (1)–(3) bekezdésének alapjául szolgáló, a Bíróság ítélkezési gyakorlatában azonosított jogelveket, nevezetesen a kontradiktórius eljárás elvét, a fegyveregyenlőség elvét, a tisztességes eljáráshoz való jogot és a megfelelő igazságszolgáltatást. A megtámadott ítélet ugyanis nem tartalmaz semmilyen magyarázatot arra vonatkozóan, hogy a szóban forgó bizonyítékok elfogadása milyen módon vagy milyen okból sértette volna ezeket az elveket, illetve hogyan akadályozta volna a Törvényszék azon képességét, hogy az ügyet észszerű időn belül elbírálja. Épp ellenkezőleg, a megtámadott ítéletből az tűnik ki, hogy ezeket az elveket tiszteletben tartották, mivel a Bizottságnak a tárgyaláson és az azt követő írásbeli észrevételekben lehetősége volt arra, hogy állást foglaljon e bizonyítékokról és azoknak a vitatott határozat jogszerűségére gyakorolt lehetséges hatásairól.
- 34 Másodszor, a Törvényszék egyrészt figyelmen kívül hagyta azt az ítélkezési gyakorlatot, amely szerint a bizonyítékok valamely fél általi késedelmes előterjesztését igazolhatja az a tény, hogy e fél korábban nem rendelkezhetett a szóban forgó bizonyítékokkal; a fellebbezők e tekintetben a 2020. szeptember 16-i BP kontra FRA ítéletre (C-669/19 P, EU:C:2020:713, 41. pont) hivatkoznak. Másrészt, a Törvényszék figyelmen kívül hagyta azt az ítélkezési gyakorlatot, amely szerint azon kérdés értékelése során, hogy a bizonyítékok késedelmes előterjesztése igazolt-e, meg kell vizsgálni, hogy a szóban forgó bizonyítékok szerepelnek-e már abban az iratanyagban, amelyen a vitatott határozat alapul, ez esetben pedig e bizonyítékokat nem lehetne elutasítani; a fellebbezők e tekintetben a Törvényszék 2018. március 14-i Crocs kontra EUIPO – Gifi Diffusion (Lábbelik) ítéletére (T-651/16, EU:T:2018:137, 17. pont), valamint 2018. június 7-i Schmid kontra EUIPO – Landeskammer für Land- und Forstwirtschaft in Steiermark (Steirisches Kürbiskernöl) ítéletére (T-72/17, EU:T:2018:335, 23. pont) hivatkoznak. Márpedig a jelen ügyben a fellebbezők az eljárás korábbi szakaszában nem rendelkeztek a nem légi forgalmi bevételekről szóló táblázattal, a szóban forgó további bizonyítékok pedig szerepeltek a Bizottság iratanyagában.
- 35 A Törvényszék által előírni kívánt további követelmények – mint például egyrészt a Ryanair és társai, másrészt a klagenfurti repülőtér közötti levélváltás benyújtása – nem rendelkeznek jogalappal, mivel a Törvényszéket megillető azon lehetőség, hogy az eljárási szabályzata 85. cikkének (3) bekezdése alapján bizonyítékokat fogadjon el, nincs alárendelve annak a kötelezettségnek, hogy „igazolást terjesszenek elő”. Az ítélkezési gyakorlatból ugyanis az következik, hogy ha indokolással szolgálnak, az elegendő lehet a bizonyítékok késedelmes benyújtásának igazolásához.
- 36 A Bizottság azt állítja, hogy e jogalap nem megalapozott.

A Bíróság álláspontja

- 37 Előjáróban emlékeztetni kell arra, hogy a Törvényszék elé terjesztett bizonyítékok és bizonyítékfelajánlások elfogadhatóságának a Törvényszék általi vizsgálata jogkérdésnek minősül, amelyet mint ilyen a Bíróság fellebbezés keretében felülvizsgálhat (lásd ebben az értelemben: 2020. szeptember 16-i BP kontra FRA ítélet, C-669/19 P, EU:C:2020:713, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 38 Az első jogalap első részét illetően, amelynek érvelését a jelen ítélet 33. pontja ismerteti, hangsúlyozni kell, hogy a Törvényszék eljárási szabályzata 76. cikkének f) pontja értelmében a keresetlevélnek adott esetben tartalmaznia kell a bizonyítékokat és a felajánlott bizonyítékokat, továbbá hogy ezen eljárási szabályzat 85. cikkének (1) bekezdése pontosítja, hogy a bizonyítékokat és a bizonyítékok felajánlását az első beadványváltás keretében kell előterjeszteni.
- 39 Ezenkívül e 85. cikk (2) bekezdése értelmében a válaszban, illetve a viszonzásban a felperes és az alperes érveik alátámasztására további bizonyítékokat terjeszthetnek elő vagy ajánlhatnak fel, feltéve hogy a késedelmes előterjesztés vagy felajánlás igazolt. Az említett 85. cikk (3) bekezdése hozzáteszi, hogy az eljárás szóbeli szakaszának befejezését, illetve a Törvényszék azon határozatát megelőzően, hogy az eljárás szóbeli szakaszának mellőzésével határozzon, a felperes és az alperes kivételesen további bizonyítékokat terjeszthet elő vagy ajánlhat fel, feltéve hogy a késedelmes előterjesztés vagy felajánlás igazolt.
- 40 Ugyanezen 85. cikk (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az e (2) és (3) bekezdés alapján előterjesztett vagy felajánlott bizonyítékok elfogadhatóságának tárgyában a Törvényszék által meghozandó határozat sérelme nélkül a többi félnek lehetőséget kell biztosítani arra, hogy e bizonyítékokról állást foglaljanak.
- 41 Az Európai Közösségek Elsőfokú Bírósága korábbi, 1991. május 2-i eljárási szabályzatának (HL 1991. L 136., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 6. kötet, 32. o.) azon rendelkezéseit illetően, amelyek hasonlóak az immár a Törvényszék jelenleg hatályos eljárási szabályzata 76. cikkének f) pontjában és 85. cikkének (1) bekezdésében szereplő főszabályhoz, a Bíróság megállapította, hogy e rendelkezések – amelyek meghatározzák az eljárás azon szakaszát, amelyben a felajánlott bizonyítékokat be kell nyújtani – a megfelelő igazságszolgáltatás érdekében figyelembe veszik a kontradiktórius eljárás és a fegyveregyenlőség elvét, valamint a tisztességes eljáráshoz való jogot. Mivel ugyanis e rendelkezések arra kötelezik a feleket, hogy bizonyítékaikat és felajánlott bizonyítékaikat már a keresetlevél vagy az ellenkérelem benyújtásakor közöljék, arra irányulnak, hogy tájékoztassák a többi felet a képviselt álláspontok alátámasztására benyújtott bizonyítékokról, és lehetővé tegyék számukra, hogy az említett elveknek és jognak megfelelően hasznos védekezést vagy választ készítsenek elő. A Bíróság arra is rámutatott, hogy a bizonyítékoknak és a bizonyítékok felajánlásának az eljárás első szakaszában történő benyújtását a megfelelő igazságszolgáltatás célkitűzése is igazolja, mivel az iratanyagok gyors előkészítésével lehetővé teszi az ügy észszerű időn belüli elbírálását (lásd ebben az értelemben: 2005. április 14-i Gaki-Kakouri kontra Bíróság ítélet, C-243/04 P, EU:C:2005:238, 30. pont).
- 42 Ezenkívül e korábbi eljárási szabályzat azon rendelkezésével kapcsolatban, amely immár lényegében a Törvényszék eljárási szabályzata 85. cikkének (2) bekezdésében szerepel, a Bíróság pontosította, hogy e rendelkezés a tisztességes eljárás követelményét, különösen pedig a védelemhez való jog megóvását is tükrözi annyiban, amennyiben az engedélyezi a bizonyítékok

felajánlását az immár a Törvényszék eljárási szabályzata 76. cikkének f) pontjában és 85. cikkének (1) bekezdésében említett helyzeteken kívül is (lásd ebben az értelemben: 2005. április 14-i Gaki-Kakouri kontra Bíróság ítélet, C-243/04 P, EU:C:2005:238, 32. pont).

- 43 Egyébiránt a Törvényszék eljárási szabályzata 85. cikkének (1), (2) és (4) bekezdésében szereplő rendelkezéseket illetően a Bíróság már azt is kimondta, hogy jöllehet az e szabályzat 85. cikkének (1) bekezdésében előírt jogvesztő szabály értelmében a feleknek meg kell indokolniuk az új bizonyítékok vagy felajánlott bizonyítékok késedelmes előterjesztését, az uniós bíróság jogosult felülvizsgálni az e bizonyítékok vagy felajánlott bizonyítékok késedelmes előterjesztésére vonatkozó indok megalapozottságát, az esettől függően pedig e bizonyítékok tartalmát, továbbá ha e késedelmes előterjesztés jogilag nem igazolt vagy megalapozott, jogosult azokat elutasítani. A bizonyítékok vagy felajánlott bizonyítékok valamelyik fél általi késedelmes előterjesztését igazolhatja többek között az a tény, hogy e fél korábban nem rendelkezhetett a szóban forgó bizonyítékokkal, vagy ha az ellenérdekű fél késedelmes előterjesztése igazolja az iratanyag kiegészítését oly módon, hogy biztosított legyen a kontradiktórius eljárás elvének tiszteletben tartása (2020. szeptember 16-i BP kontra FRA ítélet, C-669/19 P, EU:C:2020:713, 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 44 A jelen ítélet 41–43. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatból eredő ezen elvek még inkább érvényesek a Törvényszék eljárási szabályzata 85. cikkének (3) bekezdése alapján előterjesztett és felajánlott bizonyítékokra. E rendelkezés ugyanis nem az említett cikk (1) bekezdésében kifejtett általános szabálytól való olyan egyszerű eltérésnek minősül, mint e cikk (2) bekezdése, hanem kivételt képez az (1) bekezdés szerinti főszabály és a (2) bekezdés szerinti eltérés alól, mivel az e (3) bekezdésben biztosított lehetőség e rendelkezésnek maga a szövege értelmében csak kivételesen áll fenn (lásd ebben az értelemben: 2005. április 14-i Gaki-Kakouri kontra Bíróság ítélet, C-243/04 P, EU:C:2005:238, 33. pont; 2020. szeptember 16-i BP kontra FRA ítélet, C-669/19 P, EU:C:2020:713, 47. pont), az alkalmazása tehát feltételezi a rendkívüli körülmények fennállásának bizonyítását (lásd ebben az értelemben: 2019. szeptember 11-i HX kontra Tanács ítélet, C-540/18 P, EU:C:2019:707, 67. pont).
- 45 Ezen ítélkezési gyakorlat összességéből következik, hogy éppen a Törvényszék eljárási szabályzatának 85. cikkében foglalt bizonyításfelvételi szabályok alkalmazása teszi lehetővé a kontradiktórius eljárás vagy a fegyveregyenlőség elve, a tisztességes eljáráshoz való jog vagy akár a megfelelő igazságszolgáltatás elve tiszteletben tartásának biztosítását. Következésképpen a Törvényszék az eljárási szabályzata 85. cikkének (3) bekezdésében előírt szabály alkalmazásával nem sérthette meg ezeket az elveket és jogokat, még akkor sem, ha úgy ítélte meg, hogy a további bizonyítékok elfogadhatatlanok amiatt, hogy azok késedelmes benyújtását nem igazolták a jogilag megkövetelt módon (lásd analógia útján: 2005. április 14-i Gaki-Kakouri kontra Bíróság ítélet, C-243/04 P, EU:C:2005:238, 34. pont).
- 46 Ebből az is következik, hogy a Törvényszék nem volt köteles arra, hogy az említett elvek és jogok mindegyikére, illetve az ügy észszerű időn belüli elbírálásával kapcsolatos képességére tekintettel kifejezetten megindokolja a további bizonyítékok elutasítását, mivel ez az indokolás szerves részét képezi a Törvényszék eljárási szabályzatában foglalt e rendelkezés alkalmazásának. Ugyanezen okból nem lehet megállapítani azt sem, hogy a Törvényszék főszabály szerint köteles lenne a késedelmesen előterjesztett bizonyítékokat elfogadni, hacsak nem bizonyítja, hogy azok elutasítása szükséges ahhoz, hogy biztosítsa ugyanezen elvek és jogok tiszteletben tartását.

- 47 A fellebbezők e tekintetben semmilyen érdemi érvet nem alapíthatnak arra, hogy a Bizottságnak lehetősége volt a Törvényszék előtt állást foglalni a további bizonyítékokról és azoknak a vitatott határozat jogszerűségére gyakorolt lehetséges hatásairól. Ez ugyanis csupán azt tükrözi, hogy a Törvényszék helyesen alkalmazta az eljárási szabályzata 85. cikkének (4) bekezdését, amely egyébként kifejezetten előírja, hogy az a tény, hogy a többi félnek lehetőséget biztosítsanak arra, hogy állást foglaljanak az e cikknek többek között a (3) bekezdése alapján előterjesztett bizonyítékokról vagy bizonyítékfelajánlásokról, nem érinti a Törvényszéknek a bizonyítékok elfogadhatóságával kapcsolatban meghozandó határozatát.
- 48 Következésképpen a jelen jogalap első részét mint megalapozatlant el kell utasítani.
- 49 E jogalap második részét illetően, amelynek érvelését a jelen ítélet 34. pontja ismerteti, egyrészt igaz, hogy – mint azt a fellebbezők is állítják, továbbá összhangban a jelen ítélet 43. és 44. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlattal – a bizonyítékoknak vagy felajánlott bizonyítékoknak valamely fél által a Törvényszék eljárási szabályzata 85. cikkének (3) bekezdése alapján történő késedelmes előterjesztése többek között azzal igazolható, hogy e fél korábban nem rendelkezhetett a szóban forgó bizonyítékokkal. Ez azonban nem változtat egyrészt azon, hogy ugyanezen ítélkezési gyakorlat értelmében a Törvényszék jogosult az érintett bizonyítékok figyelmen kívül hagyására, ha úgy ítéli meg, hogy e késedelmes előterjesztés a jogilag megkövetelt módon nem igazolt vagy nem megalapozott, másrészt pedig azon, hogy e (3) bekezdés alkalmazása rendkívüli körülmények fennállásának bizonyítását feltételezi.
- 50 A jelen ügyben a megtámadott ítélet 59–62. pontjában a Törvényszék megvizsgálta azokat a körülményeket, amelyekre a Ryanair és társai a Törvényszék előtt a további bizonyítékok elfogadhatóságának alátámasztása érdekében hivatkoztak, a megtámadott ítélet 63. pontjában pedig – amint azt már ezen ítélet 58. pontjában is jelezte – ebből azt a következtetést vonta le, hogy meg kell állapítani, hogy a Ryanair és társai nem terjesztettek elő olyan bizonyítékokat, amelyek a Törvényszék eljárási szabályzata 85. cikkének (3) bekezdése értelmében igazolhatnák e bizonyítékok 2020. szeptember 25-én, vagyis négy nappal a Törvényszék által tartott tárgyalás előtt történő késedelmes előterjesztését, tehát azok elfogadhatatlanok.
- 51 E tekintetben a nem légi forgalmi bevételek táblázatát illetően a Törvényszék ezen ítélet 59. pontjában rámutatott, hogy sem a Bizottsághoz a közigazgatási eljárás során intézett kérelem, sem pedig a Törvényszékhez 2018 augusztusában benyújtott pervezető intézkedés iránti kérelem nem garantálta a Ryanair és társai számára a kért adatokhoz való hozzáférést. A Törvényszék azt is megállapította, hogy a Ryanair és társai nem fejtették ki azokat az okokat, amelyek folytán akadályozva lettek volna abban, hogy ezzel egyidejűleg megtegyék a szükséges lépéseket a klagenfurti repülőtérén annak érdekében, hogy hozzáférjenek a közigazgatási iratanyagban szereplő adatokhoz, amelyek e táblázatot is tartalmazzák.
- 52 A Törvényszék az említett ítélet 60. pontjában hozzátette, hogy azok a magyarázatok, amelyeket a Ryanair és társai a Covid19-járvány által e repülőtér megfelelő működésére gyakorolt következményekre alapítottak, homályosak és ellenőrizhetetlenek voltak, önmagukban tehát nem elegendők annak bizonyításához, hogy az említett repülőtértől való információszerzés terén olyan nehézség állt volna fenn, amely igazolta volna egy olyan dokumentum késedelmes, néhány nappal a tárgyalás előtt történő benyújtását, amelyet – amint azt a Ryanair és társai is megerősítettek – az osztrák hatóságok a közigazgatási eljárás során, több évvel korábban bocsátottak a Bizottság rendelkezésére.

- 53 A Törvényszék ezenkívül ugyanezen ítélet 61. pontjában jelezte, hogy még ha feltételezzük is, hogy a Bizottság által a viszonzásban a nem légi forgalmi bevételek táblázatára tett utalás igazolhatta volna e táblázat késedelmes benyújtását, e viszonzást 2019. február 25-én, vagyis jóval a Covid19-járványhoz kapcsolódó válság előtt nyújtották be. A Törvényszék e tekintetben rámutatott, hogy a Ryanair és társai nem terjesztettek elő „semmilyen, például a [klagenfurti repülőtér] hatáskörrel rendelkező szervezeti egységeivel folytatott levelezésükből származó bizonyítékot annak igazolása érdekében, hogy [az említett táblázatot] 2020. szeptember 25-én, vagyis tizennyolc hónappal a viszonzás Bizottság általi benyújtását követően terjesztették elő”.
- 54 A fellebbezők állításával ellentétben a Törvényszék helyesen állapította meg, hogy a Ryanair és társai – azáltal, hogy kizárólag ezekre a bizonyítékokra hivatkoztak – nem bizonyították a jogilag megkövetelt módon olyan körülmények fennállását, amelyek a Törvényszék eljárási szabályzata 85. cikkének (3) bekezdése alapján igazolták volna a nem légi forgalmi bevételekre vonatkozó táblázat elfogadhatóságát, és amelyek a jelen ügyben azon alapultak volna, hogy a fellebbezők az eljárás korábbi szakaszában nem rendelkezhetek e táblázattal; mindez arra tekintettel van így, hogy e (3) bekezdés a Törvényszék előtti bizonyításfelvétel rendszerében kivételes jelleggel bír.
- 55 Először is, tekintettel az [EUMSZ 108. cikk] alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet (HL 1999. L 83., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 339. o.) rendelkezéseire, amely rendelet a Bizottság iratanyagába való betekintés iránti kérelmek benyújtásakor hatályban volt, valamint a Bíróság akkoriban már megszilárdult ítélkezési gyakorlatára azzal kapcsolatban, hogy az érdekeltek az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdése alapján indított vizsgálati eljárás keretében nem jogosultak betekinteni a Bizottság közigazgatási iratanyagába, akár e rendelet alapján, akár főszabály szerint az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság dokumentumaihoz való nyilvános hozzáférésről szóló, 2001. május 30-i 1049/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2001. L 145., 43. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 3. kötet, 331. o.) keretében, hacsak nem cáfolják a vizsgálatok célja védelmének hátrányos befolyásolására vonatkozó általános vélelmet (lásd ebben az értelemben: 2010. június 29-i Bizottság kontra Technische Glaswerke Ilmenau ítélet, C-139/07 P, EU:C:2010:376, 54–62. és 67–70. pont), a Törvényszék megalapozottan állapította meg, hogy e kérelmek nem elegendők annak alátámasztásához, hogy a Ryanair és társai az eljárás korábbi szakaszában nem rendelkezhetek e táblázattal. Így a Törvényszék helyesen állapíthatta meg, hogy e kérelmek kedvezőtlen kimenetele nem volt elegendő annak alátámasztásához, hogy az eljárás korábbi szakaszában e táblázat nem állhatott rendelkezésre, valamint hogy – figyelemmel arra, hogy a fellebbezők nem adtak magyarázatot arra, hogy a klagenfurti repülőtérrel miért nem vették fel közvetlenül a kapcsolatot egy korábbi szakaszban – e kedvezőtlen kimenetel nem tette lehetővé az említett táblázat elfogadhatóságának a Törvényszék eljárási szabályzata 85. cikkének (3) bekezdése értelmében vett, jogilag megkövetelt módon történő igazolását.
- 56 Továbbá, mivel több mint egy év telt el a viszonzás benyújtásának időpontja és a Covid19-járvány következményeinek az Európai Unióban történő kibontakozása között, megalapozott a Törvényszék által a megtámadott ítélet 61. pontjában tett, a Ryanair és társai e következményekkel kapcsolatos érvelésére vonatkozó megállapítás is. E tekintetben, figyelemmel a fellebbezőknek a jelen ítélet 35. pontjában ismertetett érvelésére, hozzá kell tenni, hogy a Törvényszék e 61. pontban az eljárási szabályzata 85. cikkének (3) bekezdéséből eredő követelményeken túl semmilyen további követelményt nem írt elő. Mint az kitűnik a jelen ítélet 43. és 44. pontjából, az uniós bíróság jogosult felülvizsgálni a bizonyítékok előterjesztése során felmerülő késedelemmel kapcsolatos indok megalapozottságát. Következésképpen ebben az

összefüggésben a Törvényszék tekintheti úgy, hogy a fél által előterjesztett igazolás nem tűnik hihetőnek, mivel e fél állításait semmilyen okirati bizonyítékkal nem támasztotta alá, holott erre lehetősége lett volna.

- 57 Végül, ami a Törvényszék elé terjesztett pervezető intézkedés iránti kérelmet illeti, nyilvánvaló volt az is, hogy mivel a Törvényszékkel szemben nem áll fenn semmilyen kötelezettség arra, hogy helyt adjon az ilyen kérelemnek, e kérelem kimenetele túlságosan bizonytalan volt ahhoz, hogy a Ryanair és társai megalapozottan támaszkodhassanak az e táblázat megszerzése érdekében végzett ezen eljárási cselekményre, így az e cselekményre és annak függőben lévő jellegére való hivatkozás szintén nem elegendő annak alátámasztásához, hogy olyan körülmények állnának fenn, amelyek a jogilag megkövetelt módon igazolják a táblázat benyújtásának késedelmét, következésképpen pedig e táblázatnak a Törvényszék eljárási szabályzata 85. cikkének (3) bekezdésére alapított elfogadhatóságát.
- 58 A költségekre vonatkozó adatokat illetően a Törvényszék a megtámadott ítélet 62. pontjában megállapította, hogy az ezen adatokat tartalmazó bekezdés a Ryanair gazdasági tanácsadójának olyan tanulmányában szerepelt, amelyet 2014 novemberében készített a Ryanair és társai számára, azoknak pedig nem sikerült alátámasztaniuk, hogy e dokumentumot miért nem tudták csatolni a keresetlevelükhöz vagy a válaszukhoz. E tekintetben a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy az ezen adatok benyújtása és a nem légi forgalmi bevételi táblázat benyújtása között fennálló „elválaszthatatlan kapcsolatra” alapított érvüknek nem lehet helyt adni, mivel a klagenfurti repülőtér által várható működési költségek Bizottság általi kiszámításának kérdését a Ryanair és társai már az eljárást megindító keresetlevelükben, valamint a válaszukban is felvetették, ezek az adatok pedig ebben az időszakban már a birtokukban voltak.
- 59 Tekintettel e körülményekre, amelyeket a fellebbezők nem vitatnak, valamint a Törvényszék eljárási szabályzata 85. cikke (3) bekezdésének kivételes jellegére, a Törvényszék azt is helyesen állapította meg, hogy a Ryanair és társai nem igazolták a jogilag megkövetelt módon ezen adatok késedelmes benyújtását, következésképpen pedig e további bizonyítékot mint elfogadhatatlant helyesen utasította el.
- 60 Egyébiránt a fellebbezők a jelen ügyben nem alapíthatnak érdemi érvet arra, hogy a Törvényszék a 2022. június 15-i Qualcomm kontra Bizottság (Qualcomm – kizárólagosságot biztosító kifizetések) ítélet (T-235/18, EU:T:2022:358) alapjául szolgáló ügyben hogyan bírálta el a felperes és az alperes által az eljárás írásbeli szakaszának lezárását követően előterjesztett további bizonyítékokat, amelyekre a Bíróság előtti tárgyaláson hivatkoztak. Mint arra ugyanis lényegében a főtanácsnok is rámutatott az indítványának 39. és 40. pontjában, az ebben az ügyben előterjesztett igazolások nem állnak összefüggésben a jelen ügyben hivatkozott igazolásokkal.
- 61 Ráadásul a Törvényszék eljárási szabályzata 85. cikkének (3) bekezdése alapján benyújtott bizonyítékok elfogadhatóságát igazoló kivételes körülmények fennállását eleve szükségképpen esetről esetre kell értékelni, tekintettel az egyes ügyek sajátos körülményeire.
- 62 Következésképpen az a tény, hogy a Törvényszék az ezen ítélet alapjául szolgáló ügyben úgy ítélhette meg, hogy ezen ügy körülményei között a további bizonyítékoknak az eljárás írásbeli szakaszának befejezését követő előterjesztését rendkívüli körülmények igazolták, és hogy e bizonyítékokat az eljárási szabályzat 85. cikkének (3) bekezdése alapján el kellett fogadni, nem támaszthatja alá, hogy a megtámadott ítélet, amely eltérő ténybeli körülményekre és eltérő igazolási tényezőkre vonatkozik, e tekintetben téves lenne.

- 63 A fellebbezők a jelen ügyben nem alapíthatnak érdemi érvet a Törvényszéknek a jelen ítélet 34. pontjában hivatkozott ítéleteiből eredő, az európai uniós védjegyjoggal kapcsolatos jogvitákra vonatkozó ítélkezési gyakorlatra sem, mivel ezen ítéletek tartalma nem olyan, mint amelyet a fellebbezők tulajdonítanak nekik.
- 64 A hivatkozott első ítéletben ugyanis nem szigorúan vett bizonyítékokról, hanem az uniós bíróság ítélkezési gyakorlatából, valamint a nemzeti vagy nemzetközi ítélkezési gyakorlatból származó olyan elemekről volt szó, amelyekkel kapcsolatban a Törvényszék korábban már kimondta, hogy sem a feleket, sem magát a Törvényszéket nem lehet megakadályozni abban, hogy azokból az uniós jog értelmezése során merítsenek. Ráadásul az arra való hivatkozás, hogy ezeket az elemeket már előadták az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatalának (EUIPO) fellebbezési tanácsa előtt, és azokat az már megvizsgálta, csak mellékesen került említésre. Ami ezen ítéletek közül a másodikat illeti, annak 23. pontjából kitűnik, hogy a Törvényszék mellékesen mutatott rá arra is, hogy a szóban forgó bizonyítékok nem szerepeltek a fellebbezési tanács előtti eljárás iratanyagában, mivel a Törvényszék azokat azzal az indokkal utasította el, hogy az érintett felek nem terjesztettek elő semmilyen igazolást a késedelmes benyújtásukra.
- 65 E tekintetben hangsúlyozni kell még azt is, hogy a Törvényszék által kifejtett e mellékes indokok az európai uniós védjegyjogi jogviták sajátosságaival magyarázhatók. A Törvényszék eljárási szabályzata 178. cikkének (5) bekezdése szerint ugyanis közvetlenül azt követően, hogy kézbesítették a Törvényszékhez benyújtott keresetlevelet, az EUIPO megküldi a Törvényszék részére a fellebbezési tanács előtti eljárás iratanyagát. Így a Törvényszék már e keresetlevél kézbesítésétől kezdve rendelkezik ezen iratanyaggal és az abban foglalt összes bizonyítékkal. Márpedig az állami támogatás ellenőrzésére irányuló eljárás keretében a Bizottság közigazgatási iratanyagát illetően nem ez a helyzet.
- 66 E megfontolásokból következik, hogy a jelen jogalap második részét mint megalapozatlant, következésképpen pedig az első jogalapot teljes egészében el kell utasítani.

A második jogalapról

A felek érvei

- 67 Második jogalapjukban a fellebbezők azt állítják, hogy amikor a Törvényszék egyrészt úgy ítélte meg, hogy a Bizottság a DMG és az LV közötti 2002. évi kísérőlevél, valamint a DMG és az AMS közötti 2002. évi MSA tekintetében nem sértette meg a támogatás visszatéríttetésére alkalmazandó elévülési időt, másrészt pedig, hogy a vitatott határozat e tekintetben kellően meg volt indokolva, tévesen alkalmazta a jogot a 2015/1589 rendelet 17. cikkének értelmezése, illetve az EUMSZ 296. cikk alkalmazása során.
- 68 Először is, a fellebbezők a megtámadott ítélet 70–79. pontját kifogásolják, mivel azok megfosztják érvényesülésétől e 17. cikket. E pontokból kitűnik, hogy a Törvényszék megítélése szerint egy olyan információkérés, amelyet a Bizottság tágan, egy „mindent felölelő” fordulat használatával fogalmazott meg, anélkül hogy az konkrét utalást tartalmazna az esetlegesen állami támogatásnak minősülő intézkedésre, vagy anélkül, hogy a Bizottságnak tudomása lenne olyan intézkedés fennállásáról, amelynek tekintetében az elévülés megszakadása bekövetkezne, jogilag elegendő ezen elévülés megszakításához.

- 69 Márpedig egyrészt, a 2015/1589 rendelet 17. cikke (2) bekezdésének maga a szövege, amely a „jogellenes támogatásra” utal, azt írja elő, hogy az információkéréseknek a Bizottság által vizsgált konkrét intézkedésre kell vonatkozniuk.
- 70 Másrészt, olyan korábbi ügyekben, amelyekben az uniós bíróságok megerősítették, hogy a Bizottság információkérése megszakítja az elévülést, a szóban forgó információkérések megjelölték a Bizottság által vizsgált konkrét intézkedéseket. A fellebbezők e tekintetben a következőkre hivatkoznak: a 2017. december 7-i Írország kontra Bizottság végzésre (C-369/16 P, EU:C:2017:955, 42. pont), a 2018. április 26-i ANGED ítéletre (C-233/16, EU:C:2018:280, 84. pont), a 2003. április 10-i Département du Loiret kontra Bizottság ítéletre (T-369/00, EU:T:2003:114, 85. pont), valamint a 2016. április 22-i Írország és Aughinish Alumina kontra Bizottság ítéletre (T-50/06 RENV II és T-69/06 RENV II, EU:T:2016:227, 3., 7. és 183. pont).
- 71 Harmadrészt, a 2015/1589 rendelet 17. cikkében előírt tízéves elévülési idő célja a jogbiztonság garantálása, ezáltal pedig különösen bizonyos érdekelt felek – köztük az érintett tagállam és a támogatás kedvezményezettje – védelmére irányul. Márpedig a megtámadott ítélet összeegyeztethetetlen ezzel a céllal. Ha ugyanis ezt az elévülést megszakíthatná egy olyan információkérés, amely nem határozza meg a vizsgált intézkedést, például azért, mert a Bizottság annak létezéséről még nem tud, akkor az érintett tagállammal szemben sérülne a jogbiztonság elve egyfelől azon intézkedések tekintetében, amelyeket az érintett tagállam tett, és amelyek még visszatéríttetés tárgyát képezhetnek, másfelől pedig azon intézkedések tekintetében, amelyeket ugyanezen tagállam tett, és amelyek e 17. cikk alapján már nem képezhetik visszatéríttetés tárgyát.
- 72 Negyedrészt, téves jogalkalmazáson alapulnak a Törvényszék által a megtámadott ítélet 77–79. pontjában kifejtett azon megfontolások is, amelyek szerint az elévülés még akkor is megszakadt, ha feltételezzük, hogy a Bizottság információkérései nem kifejezetten a DMG és az LV közötti 2002. évi kísérőlevélre, valamint a DMG és az AMS közötti 2002. évi MSA-ra vonatkoztak, mivel e megállapodások „elválaszthatatlanul kapcsolódtak” a Bizottság korábbi információkéréseiben azonosított más megállapodásokhoz. Az a tény, hogy a Bizottság a vizsgálatát követően azt állította, hogy bizonyos intézkedések összefüggtek egymással, nem tehet visszamenőlegesen elévülést megszakító jellegűvé egy olyan információkérést, amely a kibocsátásának időpontjában jogilag nem volt ilyen jellegű.
- 73 Másodszor, a fellebbezők azt állítják, hogy a megtámadott ítélet 80., 81. és 83–85. pontjában a Törvényszék tévesen állapította meg, hogy a Bizottság az elévülés vagy annak megszakadása tekintetében a jogilag megkövetelt módon megindokolta a vitatott határozatot. Nem vitatott, hogy a vizsgálat során a fellebbezők arról tájékoztatták a Bizottságot, hogy az állítólagos támogatás jelentős része véleményük szerint nem téríthető vissza az elévülési idő lejárta miatt. Márpedig a vitatott határozat (2)–(4) preambulumbekkezdése, amelyekre a Törvényszék annak megállapítása során támaszkodott, hogy a Bizottság tiszteletben tartotta az indokolási kötelezettségét, nem tartalmaz utalást ezekre az érvekre, de még csak az elévülésre vagy annak az információkérések miatti megszakadására sem. Az a körülmény, hogy a Bizottság nem köteles válaszolni az elé terjesztett minden egyes évrre, nem tette lehetővé a Törvényszék számára annak megállapítását, hogy a vitatott határozat kellően meg volt indokolva.
- 74 Ahhoz, hogy a fellebbezők az elsőfokú eljárásban hatékonyan gyakorolhassák a bírósági felülvizsgálathoz való jogukat, a Törvényszék pedig megfelelően gyakorolhassa felülvizsgálati jogkörét, szükség lett volna arra, hogy önmagában a vitatott határozat tartalma alapján megérthessék azokat az okokat, amelyek alapján a Bizottság elutasította az e fellebbezők által a vizsgálat során az elévülési időt illetően előadott érveket. Ezeknek a megértése nem volt

lehetséges kizárólag e határozat (2)–(4) preambulumbekkezdéséből kiindulva, amelyek nem említik az e tekintetben releváns egyetlen indokot, vagyis azt, hogy az említett preambulumbekkezdésekben hivatkozott információkérések megszakították az elévülést.

- 75 A Bizottság ezzel szemben azt állítja, hogy e második jogalap nem megalapozott.

A Bíróság álláspontja

- 76 A második jogalap első részét illetően, amely a 2015/1589 rendelet 17. cikkének a megtámadott ítélet 70–79. pontjában állítólagosan elkövetett megsértésére vonatkozik, meg kell állapítani, hogy a Törvényszék, miután a megtámadott ítélet 70. és 71. pontjában emlékeztetett e cikk tartalmára és a Törvényszék ezzel kapcsolatos ítélezési gyakorlatára, ezen ítélet 72. pontjában jelezte, hogy a jelen ügyben nem vitatott, hogy az e cikk (1) bekezdésében előírt tízéves elévülési idő 2002. augusztus 9-én vette kezdetét.
- 77 Ezt követően, az említett ítélet 73. pontjában a Törvényszék megállapította, hogy a Bizottság 2007. október 11-i levelében az osztrák hatóságoknak megküldött panasz „a [klagenfurti repülőtér] által a Ryanairnek” 2002. június 27-től biztosított „kedvező megállapodásokra” hivatkozott; hogy a Bizottság az e hatóságokhoz 2010. november 15-én intézett kiegészítő információkérésében kérdéseket tett fel a DMG és a Ryanair közötti azon együttműködési megállapodással kapcsolatban, amelyen a marketingszolgáltatások kifizetései alapultak, mint ahogy kérte e megállapodás egy példányát, és tájékoztatást kért a 2000. évtől kezdődően a repülőtéri díjak visszatérítéséről, valamint hogy az osztrák hatóságokhoz intézett 2011. március 24-i információkérés számos kérdést tartalmazott a 2002. évi megállapodásokkal kapcsolatban, köztük a Ryanairrel kötött megállapodások eredeti példányainak benyújtására vonatkozó felhívást, beleértve a marketingszolgáltatásokról szóló megállapodást is.
- 78 A Törvényszék ugyanezen ítélet 74. pontjában azt is megállapította, hogy a Bizottság a 2011. április 8-án a Ryanairhez intézett kiegészítő információkérésében felhívta a Ryanairt arra, hogy szolgáltatson információkat az elmúlt tíz évben kötött szerződésekkel kapcsolatban, különösen pedig azt kérte tőle, hogy nyújtsa be az összes olyan szerződés listáját, amelyeket nem hosszabbítottak meg, vagy amelyeknek a teljesítését ezen időszak alatt megszakították, továbbá fejtsse ki a megszakadásnak és a meghosszabbítás elmaradásának az okait. A Törvényszék e pontban azt is jelezte, hogy a Bizottságnak 2011. július 4-én adott válaszában a Ryanair azt állította, hogy az e repülőtérrel kötött valamennyi szerződést kereskedelmi tárgyalások eredményeként meghosszabbították vagy módosították, kivéve a DMG és az LV közötti 2002. évi MSA-t, amely annak lejárta előtt megszakadt. A Törvényszék úgy ítélte meg, hogy mindezen elemekből kitűnik, hogy valamennyi fent hivatkozott információkérés a DMG és az AMS közötti 2002. évi MSA-ra, valamint a DMG és az LV közötti 2002. évi kísérlévre is kiterjedt.
- 79 A megtámadott ítélet 75. pontjában a Törvényszék ezt követően megállapította, hogy az általa az ítélet 70. pontjában felidézett ítélezési gyakorlatra tekintettel ezek az információkérések a 2015/1589 rendelet 17. cikkének (2) bekezdése értelmében vett olyan intézkedéseknek minősülnek, amelyek megszakíthatják a tízéves elévülési időt. Ugyanezen ítélet 76. pontjában megállapította, hogy mivel a Bizottság ezen információkérések mindegyikét a 2002. augusztus 9-én kezdődő tízéves időszak során intézte az osztrák hatóságokhoz és a Ryanairhez, nem lehet úgy tekinteni, hogy a Bizottságnak a támogatás visszatéríttetésére vonatkozó hatásköre a 2015/1589 rendelet 17. cikkének (1) bekezdése értelmében elévült volna.

- 80 A Törvényszék végül a megtámadott ítélet 77–79. pontjában lényegében hozzátette, hogy „végeredményben”, tekintettel a vitatott határozatban megállapított különböző ténybeli körülményekre, amelyek a 2002. évi megállapodások közötti „elválaszthatatlan” kapcsolat fennállását bizonyítják, a Bizottság helyesen vizsgálta e megállapodásokat egyetlen ügyletként. A Törvényszék ebből azt a következtetést vonta le, hogy ebben az összefüggésben, még ha feltételezzük is, hogy a Bizottság információkérései nem pontosan a DMG és az AMS közötti 2002. évi MSA-t, valamint a DMG és az LV közötti 2002. évi kísérőlevelet érintették, a 2015/1589 rendelet 17. cikkének (1) bekezdésében előírt elévülés ténylegesen megszakadt.
- 81 E körülményekből következik, hogy egyrészt – a fellebbezők állításával ellentétben – a Törvényszék egyáltalán nem állapította meg, hogy a 2015/1589 rendelet 17. cikkének (1) bekezdésében előírt elévülési idő megszakításához elegendő lenne a Bizottság által valamely tagállamhoz intézett, bármilyen homályosan vagy széles körben megfogalmazott információkérés, anélkül hogy az bármilyen konkrét utalást tartalmazna egy olyan intézkedésre, amely állami támogatásnak minősülhet, vagy anélkül, hogy a Bizottságnak tudomása lenne egy esetleges támogatás fennállásáról.
- 82 Épp ellenkezőleg, e pontokból, különösen pedig a megtámadott ítélet 73. és 74. pontjából kitűnik, hogy a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy az e cikk (2) bekezdése értelmében vett elévülést megszakító intézkedésnek csak a „jogellenes támogatással kapcsolat[ban]” tett intézkedés minősülhet, továbbá hogy e támogatást a jelen ügyben azonnal azonosították, mielőtt a Bizottság továbbította az Osztrák Köztársaságnak a jelen ítélet 19. pontjában említett, 2007. október 11-i panaszt, amelyben azt állították, hogy a Ryanair a KFBG közvetítésével jogellenes állami támogatásokban részesült többek között a klagenfurti repülőtér részéről 2002. június 27.-től, majd ahogyan azt a közigazgatási eljárás előre haladásával pontosították, mindez pedig még mindig az említett cikk (1) bekezdésében előírt tízéves határidő lejártá előtt történt.
- 83 Másrészt, nem lehet úgy tekinteni, hogy – mint azt lényegében a fellebbezők szintén állítják – ahhoz, hogy a Bizottság által tett vizsgálati intézkedést az e (2) bekezdés értelmében vett, az elévülést megszakító intézkedésnek lehessen minősíteni, szükséges lenne, hogy ez az intézkedés teljesen konkrétan azonosítsa az azon szerződésegyüttesbe illeszkedő minden egyes megállapodást, amely az e vizsgálat tárgyát képező támogatási intézkedést alkotja.
- 84 Kétségtelen, hogy a 2015/1589 rendelet 17. cikkének (1) bekezdése értelmében a Bizottság visszatérítetési hatásköre tízéves elévülési időn belül érvényesíthető, e cikk (2) bekezdésének második mondata pedig pontosítja, hogy ezt az elévülést többek között „[a] Bizottság [...] jogellenes támogatással kapcsolatos intézkedései” szakítják meg.
- 85 Ráadásul e rendelet (26) preambulumbekkezdéséből az következik, hogy az e 17. cikk (1) bekezdésében megállapított elévülési időt a jogbiztonság érdekében írták elő, és így az többek között bizonyos érdekelt felek – köztük az érintett tagállam és a támogatás kedvezményezettje – védelmére irányul (lásd ebben az értelemben: 2005. október 6-i Scott kontra Bizottság ítélet, C-276/03 P, EU:C:2005:590, 30. pont).
- 86 Emlékeztetni kell azonban arra, hogy az EUMSZ 107. cikk célja annak megakadályozása, hogy hátrányosan érintsék a tagállamok közötti kereskedelmet azok a hatóságok által jóváhagyott előnyök, amelyek bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által különböző formában torzítják a versenyt, vagy azzal fenyegetnek (2006.

június 15-i Air Liquide Industries Belgium ítélet, C-393/04 és C-41/05, EU:C:2006:403, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Az állami támogatások Bizottság általi ellenőrzése tehát hozzájárul a belső piacon belüli torzulásmentes versenyfeltételek fenntartásához.

- 87 Ezenkívül a 2015/1589 rendelet 12. cikke (2) bekezdésének és 2. cikke (2) bekezdésének együttes olvasatából az következik, hogy amennyiben a jogellenes támogatásra vonatkozó eljárás keretében a Bizottság információt kér az érintett tagállamtól, a tagállam megad minden olyan információt, amely szükséges ahhoz, hogy a Bizottság a rendelet 4. és 9. cikke szerinti határozatot hozhasson. Hasonlóképp, e rendelet 12. cikke (2) bekezdésének és 5. cikke (1) és (2) bekezdésének együttes olvasatából az következik, hogy amennyiben a Bizottság úgy ítéli meg, hogy az érintett tagállam által valamely intézkedésre vonatkozóan szolgáltatott információk hiányosak, minden szükséges kiegészítő információt megkér, és amennyiben a tagállam az előírt határidőn belül nem válaszol az ilyen felhívásra, vagy hiányos választ ad, a Bizottság emlékeztetőt küld neki, és megfelelő további határidőt állapít meg az információk benyújtására. Az említett 12. cikk a (3) bekezdésében ezenkívül előírja, hogy amennyiben az említett emlékeztető ellenére az érintett tagállam nem adja meg a Bizottság által előírt határidőn belül a kért információt, vagy hiányos információt ad, az intézmény határozatot hoz, amelyben kötelezi a tagállamot ezen információ szolgáltatására, megjelölve különösen a kért információ jellegét.
- 88 Márpedig a „jogellenes támogatással kapcsolatos intézkedés” fogalmának a fellebbezők által a jelen ügyben előadott értelmezése aránytalanul sértené a Bizottság vizsgálati jogköreit, ezáltal pedig azon képességét, hogy az EUM-Szerződés által ráruházott feladatnak megfelelően, az államok által nyújtott támogatások ellenőrzésével biztosítsa a belső piacon a torzulásmentes verseny feltételeinek fenntartását. Ez még inkább igaz akkor, ha – mint a jelen ügyben is – jogellenes állami támogatásról van szó, amellyel kapcsolatban a Bizottság eleve kevesebb információval rendelkezik, mint az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének megfelelően bejelentett támogatási intézkedésekre vonatkozó információk.
- 89 Harmadrészt, semmilyen ezzel ellentétes érv nem vezethető le a fellebbezők által hivatkozott, a jelen ítélet 70. pontjában említett ítéletekből és végzésből. Ezen ítéletek és végzés azon pontjai ugyanis, amelyekre a fellebbezők hivatkoznak, olyan ténybeli megállapításokra korlátozódnak, amelyek kifejezetten ezekhez az ügyekhez kapcsolódnak, és nem tartalmaznak egyetlen olyan megfontolást sem, amely alátámaszthatná a 2015/1589 rendelet 17. cikke (2) bekezdésének a fellebbezők által a jelen ügyben javasolt értelmezését.
- 90 Negyedrészt, amennyiben a fellebbezők a megtámadott ítélet 77–79. pontját kifogásolják, amelyek tartalmát a jelen ítélet 80. pontja ismerteti, elegendő megállapítani, hogy – mint azt a „végeredményben” kifejezés használata jelzi – az e pontokban szereplő indokolás mellékes, vagyis a fellebbezők érvelésének e részét mint hatástalant el kell utasítani (lásd ebben az értelemben: 2002. október 24-i Aéroports de Paris kontra Bizottság ítélet, C-82/01 P, EU:C:2002:617, 41. pont; 2022. május 12-i Klein kontra Bizottság ítélet, C-430/20 P, EU:C:2022:377, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 91 Következésképpen a második jogalap első részét részben mint megalapozatlant, részben mint hatástalant el kell utasítani.
- 92 E jogalap második részét illetően, amely az EUMSZ 296. cikk azon állítólagos megsértésére vonatkozik, amelyet a Törvényszék a megtámadott ítélet 80., 81. és 83–85. pontjában követett el, meg kell állapítani, hogy a Törvényszék, miután ezen ítélet 80. és 81. pontjában emlékeztetett az e területen irányadó ítélkezési gyakorlatra, az említett ítélet 82. pontjában megállapította, hogy a

vitatott határozat (2)–(4) preambulumbekzdéséből kitűnik, hogy a Bizottság azokra az időpontokra hivatkozott, amikor kiegészítő információkat kért az osztrák hatóságoktól és a Ryanairtól a 2007. október 5-i azon panasz tárgyát képező megállapodásokról, amelynek alapján a Ryanair egyik versenytársa azt sérelmezte a Bizottságnál, hogy e légitársaság a klagenfurti repülőtérrel kapcsolatban jogellenes állami támogatásokban részesült.

- 93 Ugyanezen ítélet 83. pontjában a Törvényszék megállapította, hogy a Bizottság ily módon kellően világosan kifejtette azokat az időpontokat, amikor a 2015/1589 rendelet 17. cikkének (1) bekezdésében előírt tízéves határidő megszakadt. Hozzátette, hogy mivel az osztrák hatóságok és a Ryanair címzett minőségükben ismerték a Bizottság által hozzájuk intézett kiegészítő információkérések tartalmát, a Bizottság csak azokat a tényeket volt köteles megjelölni, amelyek a vitatott határozat rendszerében alapvető jelentőséggel bírnak, vagyis azokat az időpontokat, amikor megtette azokat az intézkedéseket, amelyek megszakíthatják az elévülést.
- 94 A Törvényszék a megtámadott ítélet 84. és 85. pontjában ebből azt a következtetést vonta le, hogy e körülmények között a Bizottság nem volt köteles e tekintetben külön indokolást adni az említett határozatban, tehát e tekintetben kellőképpen megindokolta ugyanezen határozatot.
- 95 A Törvényszék azáltal, hogy így határozott, nem sértette meg az EUMSZ 296. cikket. A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatának megfelelően ugyanis, amelyre egyébként a Törvényszék a megtámadott ítélet 80. pontjában emlékeztetett, az EUMSZ 296. cikk által megkövetelt indokolásnak a szóban forgó jogi aktus jellegéhez kell igazodnia, és abból világosan és egyértelműen ki kell tűnnie a jogi aktust kibocsátó intézmény érvelésének oly módon, hogy az érdekeltek megismerhessék a megtett intézkedés indokait, a hatáskörrel rendelkező bíróság pedig gyakorolhassa felülvizsgálati jogkörét. Az indokolás követelményét az ügy körülményeire, így többek között a jogi aktus tartalmára, az előadott indokok jellegére, és a címzettek, illetve a jogi aktus által közvetlenül és személyükben érintett más személyek magyarázathoz jutás iránti érdekére figyelemmel kell értékelni. Nem követelmény az indokolással szemben, hogy a releváns tény- és jogkérdések minden részletére kitérjen, mivel azt a kérdést, hogy valamely jogi aktus indokolása megfelel-e ezen cikk követelményeinek, a jogi aktusnak nem csupán szövege, hanem egyben kontextusa, valamint a tárgyra vonatkozó jogszabályok összessége alapján kell értékelni (1998. április 2-i Bizottság kontra Sytraval és Brink's France ítélet, C-367/95 P, EU:C:1998:154, 63. pont; 2021. szeptember 2-i Bizottság kontra Tempus Energy és Tempus Energy Technology ítélet, C-57/19 P, EU:C:2021:663, 198. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 96 Emlékeztetni kell arra is, hogy az állami támogatások ellenőrzésére irányuló eljárás – figyelembe véve annak általános felépítését – olyan eljárás, amelyet a támogatás nyújtásáért uniós jogi kötelezettségei értelmében felelős tagállammal szemben indítanak. Így ebben az eljárásban az érintett tagállamtól eltérő érdekelt felek maguk nem tarthatnak igényt arra, hogy a Bizottsággal olyan kontradiktórius vitát folytassanak le, mint amely az említett tagállam számára nyitva áll. Az említett eljárás egyetlen rendelkezése sem biztosít az érintett felek között különleges szerepet az ilyen támogatás kedvezményezettjének. E tekintetben pontosítani kell, hogy az állami támogatások ellenőrzésére irányuló eljárás nem a támogatás kedvezményezettje vagy kedvezményezettjei ellen indított eljárás, amelynek következtében ez utóbbi olyan jogokra hivatkozhatna, illetve ez utóbbiak olyan jogokra hivatkozhatnának, amelyek terjedelme azonos a védelemhez való jog mint olyan terjedelmével (lásd ebben az értelemben: 2020. március 11-i Bizottság kontra Gmina Miasto Gdynia és Port Lotniczy Gdynia Kosakowo ítélet, C-56/18 P, EU:C:2020:192, 73–75. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 97 A Törvényszék tehát helyesen állapította meg, hogy a 2015/1589 rendelet 17. cikkének (1) bekezdésében előírt elévülési idő alkalmazását illetően a vitatott határozatot a jogilag megkövetelt módon megindokolták. Különösen, nem volt szükséges, hogy a Bizottság – ahhoz, hogy e tekintetben eleget tegyen a vitatott határozat indokolására vonatkozó kötelezettségének – válaszoljon a fellebbezők érveire, mivel az előző pontban felidézett ítélkezési gyakorlat értelmében a támogatás kedvezményezettje nem tarthat igényt a Bizottsággal olyan kontradiktórius vitára, mint amely az érintett tagállam számára nyitva áll, és mivel e határozatból legalábbis implicit módon kitűnik, hogy a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a fellebbezők által előtte előadott érvelésnek nem lehet helyt adni.
- 98 Ebből következően a második jogalap második részét mint megalapozatlant el kell utasítani.
- 99 Következésképpen a második jogalapot mint részben megalapozatlant, részben pedig hatástalant el kell utasítani.

A harmadik jogalapról

A felek érvei

- 100 Harmadik jogalapjukkal a fellebbezők azt állítják, hogy a Törvényszék elferdítette az elé terjesztett bizonyítékokat annak mérlegelése során, hogy a Bizottság jogszerűen alkalmazta-e a piacgazdasági magánszereplő kritériumát annak meghatározása érdekében, hogy a Ryanair és társai az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett előnyben részesültek-e. A vitatott megállapodások *ex ante* jövedelmezőségének kiszámítása céljából ugyanis a Bizottság hiányos, megbízhatatlan és nem megfelelő adatokat használt, amelyek érvénytelenné teszik az előny fennállására vonatkozó következtetését. Az elferdítésre három vonatkozásban került sor.
- 101 Egyrészt, a megtámadott ítélet 331. és 332. pontjában a 2006. évi megállapodások jövedelmezőségének *ex ante* elemzését illetően a Törvényszék elferdítette a 2006. évi ASA 7.1 záradékát, amelyet a keresetlevélhez A.2.5. mellékletként csatoltak. E záradék a biztonsági illetéket olyan díjként határozza meg, amelyet a Ryanairnek szerződés alapján meg kellett fizetnie a repülőtérnek. Ezenkívül a Törvényszék elferdítette a fellebbezők gazdasági tanácsadója által készített 2012. augusztus 31-i jelentés 2.2.3. szakaszát, amelyet e keresetlevél A.3.5.1. mellékletként csatoltak, valamint az e tanácsadó 2012. április 13-i jelentésében szereplő, az említett keresetlevélhez A.3.4.1. mellékletként csatolt 2.21. táblázatot, amelyek megerősítik, hogy a Ryanair ténylegesen megfizette e biztonsági illetéket a repülőtérnek.
- 102 A Törvényszék ugyanakkor jóváhagyta a Bizottság azon tévedését, hogy ezt az illetéket a klagenfurti repülőtér vonatkozásában többletköltségnek tekintette, ami arra vezette a Bizottságot, hogy alábecsülje a 2006. évi megállapodások e repülőtér szempontjából várható jövedelmezőségét. Az ügy iratai nem tartalmazznak semmilyen bizonyítékot, amely alátámasztaná, hogy ezt az illetéket visszatérítették volna a Ryanairnek – ellentétben azzal, amit a megtámadott ítélet 331. pontja sugall –, vagy megjelölné azt a felet, amely e visszatérítés költségeit viselte. Kizárólag a Bizottság első fokon benyújtott viszonválaszának 101–103. pontja támaszthatná alá a Törvényszék értékelését, viszont a Bizottság e pontokban annak előadására szorítkozott – bármilyen bizonyíték nélkül –, hogy az osztrák hatóságok két alkalommal is megerősítették, hogy a biztonsági illetéket visszatérítették a Ryanairnek.

- 103 Másrészt, a megtámadott ítélet 301. és 302. pontjában a Törvényszék elferdítette egyfelől a vitatott határozat (379) preambulumbekzdésének e) pontját, amely megerősíti, hogy a repülőtér által a 2002. évi megállapodások tekintetében várható működési többletköltségek értékelésekor biztonsági árrést vettek figyelembe, másfelől pedig a gazdasági tanácsadó 2018. július 18-i, a keresetlevélhez A.7.6. mellékletként csatolt jelentésének 2.24–2.27 pontját, amelyekből kitűnik, hogy e biztonsági árrés kiszámítását illetően semmilyen pontosításra nem került sor.
- 104 E bizonyítékokból kitűnik, hogy a repülőtér működési többletköltségeinek becslése, amelyre a Bizottság a jövedelmezőségre vonatkozó *ex ante* elemzését alapította, tartalmazott egy paramétert, nevezetesen ezt a biztonsági árrést, amelynek kiszámítását soha nem magyarázták meg és nem is tették hozzáférhetővé, és amely a működési többletköltségek megmagyarázhatatlanul magas becsléséhez vezetett, különösen azon hasonló repülőterekhez képest, amelyek szintén állami támogatásra vonatkozó vizsgálat tárgyát képezték. A megtámadott ítélet vitatott pontjaiban a Törvényszék anélkül hagyja jóvá e becslés Bizottság általi felhasználását, hogy hivatkozna a 2018. július 18-i jelentésre. Ebből azt a következtetést kell levonni, hogy a Törvényszék figyelmen kívül hagyta vagy nem vette megfelelően figyelembe az e tekintetben elé terjesztett bizonyítékokat.
- 105 Harmadrészt, a megtámadott ítélet 306. pontjában a Törvényszék elferdítette először is a 2002. évi ASA 2. cikkének a) pontját, amelyet a keresetlevélhez A.2.1. mellékletként csatoltak, és amelyből kitűnik, hogy a célkihasználtsági arány 76% volt; másodszor, a vitatott határozat (382) preambulumbekzdését és 10. táblázatát, amelyekből kitűnik, hogy a Bizottság 70%-os kihasználtsági arányt alkalmazott a 2002. évi ASA elemzéséhez, valamint e határozat (415) preambulumbekzdésének a) pontját és 11. táblázatát, amelyekből kitűnik, hogy a Bizottság 85%-os kihasználtsági arányt alkalmazott a 2006. évi megállapodások elemzése során; harmadszor, az említett határozat (17) preambulumbekzdését, amelyből kitűnik, hogy a polgári légi közlekedés „rövid időn belül” járatokat kezdett működtetni a repülőtéren annak 1915-ös létrehozását követően, végül pedig negyedszer, a gazdasági tanácsadó 2018. július 18-i, a keresetlevélhez A.7.6. mellékletként csatolt jelentésének 2.14 bekezdését, amelyből kitűnik, hogy a 76%-os kihasználtsági arány közel állt a Ryanair által az útvonalhálózatán a 2002. évi ASA aláírásának időpontjában elért körülbelül 80%-os kihasználtsághoz, noha valamivel alacsonyabb volt.
- 106 E bizonyítékokból kitűnik, hogy a Bizottság által a 2002. évi ASA *ex ante* jövedelmezőségi elemzésének elvégzése érdekében alapul vett 70%-os kihasználtsági arány túlzottan alacsony volt. E bizonyítékok ugyanis alátámasztják egyfelől azt, hogy a kihasználtsági arány 6 százalékponttal alacsonyabb volt a felek által megállapított célkihasználtsági aránynál, és 15 százalékponttal alatta maradt a Bizottság által a 2006. évi megállapodások elemzése során alapul vett arálynak, másfelől pedig azt, hogy a repülőtér a 2002. évi ASA aláírásának időpontjában már több évtizedes tapasztalatokkal rendelkezett a polgári repülés területén, ami megkérdőjelezi azt az állítást, amely szerint egy adott légitársasággal – a jelen esetben a Ryanairrel – kapcsolatos tapasztalatának hiánya jelentős mértékben kihatott volna a kihasználtsági arányokkal kapcsolatos feltételezéseire.
- 107 A Törvényszék ugyanakkor helybenhagyta azt, hogy a Bizottság e 70%-os kihasználtsági arányt alkalmazta, miközben az iratanyag nem tartalmaz egyetlen olyan bizonyítékot sem, amely alátámaszthatná a Törvényszék azon értékeléseit, amelyek szerint a klagénfurti repülőtér és a Ryanair közötti korábbi megállapodás hiánya óvatos kihasználtsági arány alapulvételét indokolta, továbbá nem tartalmaz egyetlen olyan bizonyítékot sem, amely alátámaszthatná a Törvényszék azon értékelését, amely szerint a diszkont légitársaságok 2002-ben nem voltak kellőképpen elterjedve ahhoz, hogy magasabb kihasználtsági arány legyen igazolt. Ráadásul az iratanyag

egyetlen olyan eleme, amely alátámaszthatná a Törvényszék ezen értékeléseit, a Bizottság ellenkérelmének 115. pontja és a viszonzválaszának 85. pontja. A Bizottság ugyanakkor e pontokban bizonyíték nélkül állította, hogy a 70%-os arány alapulvételéről szóló döntést az igazolta, hogy a klagenfurti repülőtérnek nem volt tapasztalata a fellebbezőkkel, a diszkont légitársaságok pedig újonnan érkezők voltak.

- 108 A Bizottság arra hivatkozik, hogy az állítólagos elferdítések egyike sem bizonyított, mindenesetre pedig ezen elferdítések egyike sem tűnik ki nyilvánvalóan az ügy iratanyagából.

A Bíróság álláspontja

- 109 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint, amint a Törvényszék megállapította vagy értékelte a tényállást, az EUMSZ 256. cikk értelmében a Bíróság csak a tények jogi minősítésének és az abból a Törvényszék által levont jogi következtetéseknek a felülvizsgálatára rendelkezik hatáskörrel. A tények értékelése tehát, a Törvényszék előtt bemutatott bizonyítékok elferdítésének esetét kivéve, nem minősül a Bíróság felülvizsgálatának hatálya alá tartozó jogkérdésnek (2021. január 28-i Qualcomm és Qualcomm Europe kontra Bizottság ítélet, C-466/19 P, EU:C:2021:76, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 110 Ha a fellebbező a bizonyítékok Törvényszék általi elferdítésére hivatkozik, akkor az EUMSZ 256. cikk, az Európai Unió Bírósága alapokmánya 58. cikkének első bekezdése és a Bíróság eljárási szabályzata 168. cikke (1) bekezdésének d) pontja alapján pontosan meg kell jelölnie a Törvényszék által elferdített bizonyítékokat, és bizonyítania kell azokat az elemzési hibákat, amelyek a fellebbező megítélése szerint a Törvényszéket ezen elferdítéshez vezették. Ezenkívül az elferdítésnek nyilvánvalóan ki kell tűnnie az iratanyagból, anélkül hogy szükség lenne a tényállás és a bizonyítékok újbóli értékelésére (2021. január 28-i Qualcomm és Qualcomm Europe kontra Bizottság ítélet, C-466/19 P, EU:C:2021:76, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 111 Egyébiránt, jóllehet a bizonyítékok elferdítése megnyilvánulhat valamely dokumentumnak a tartalmával ellentétes értelmezésében, ezen elferdítésnek nyilvánvalóan ki kell tűnnie a Bírósághoz benyújtott iratanyagból, továbbá azt feltételezi, hogy a Törvényszék nyilvánvalóan túllépte e bizonyítékok észszerű értékelésének korlátait. E tekintetben nem elegendő azt bizonyítani, hogy valamely dokumentum a Törvényszék általi értelmezéstől eltérő értelmezés tárgyát is képezheti (2021. január 28-i Qualcomm és Qualcomm Europe kontra Bizottság ítélet, C-466/19 P, EU:C:2021:76, 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 112 A harmadik jogalap három részét ezen elvek fényében kell elemezni.
- 113 Először is, ami e jogalaphoz a megtámadott ítélet 331. és 332. pontja ellen irányuló első részét illeti, a Törvényszék e pontok közül az elsőben megállapította, hogy a Bizottság a beadványaiban és a tárgyaláson kifejtette, hogy egyrészt, az osztrák hatóságoktól kétszer is beszerzett információk szerint ezt az illetéket, valamint a járatpáronkénti összes díjat visszatérítették a Ryanairnek, másrészt pedig e hatóságok azt is jelezték a Bizottságnak, hogy a repülőtéri díjak teljes visszatérítésére a 2005. évi ösztönzési rendszer végrehajtásával egy időben került sor, és az akkoriban bevett gyakorlat volt annak érdekében, hogy új légitársaságokat vonzzanak a klagenfurti repülőtérre.

- 114 E pontok közül a másodikban a Törvényszék jelezte, hogy e körülményekből kitűnik, hogy a Bizottság az érintett tagállamtól gondosan és az EUM-Szerződés állami támogatásokra vonatkozó alapvető szabályainak megfelelő végrehajtása érdekében olyan releváns információkat kért, amelyek lehetővé teszik számára annak ellenőrzését, hogy a 2006. évi megállapodásokat illetően a biztonsági illetéket visszatérítették-e a Ryanairnek, és ebből azt a következtetést vonta le, hogy a Bizottság tehát ezt az illetéket a 2006. évi megállapodások jövedelmezőségi elemzése céljából anélkül tekinthette a repülőtér többletköltségének, hogy nyilvánvaló mérlegelési hibát követett volna el.
- 115 Egyébiránt ezen ítélet 328. pontjából kitűnik, hogy e tekintetben a Ryanair és társai a Törvényszék előtt a 2006. évi ASA kikötéseire hivatkozva azt kifogásolták, hogy a Bizottság tévedett, amikor úgy ítélte meg, hogy a 2006. évi megállapodásokat illetően a biztonsági illeték költséget jelentett a klagenfurti repülőtér számára, és jelezték, hogy a Ryanair számláin szereplő adatok azt bizonyítják, hogy a Ryanair megfizette a biztonsági illetékek összegét e repülőtérnek.
- 116 A jelen ítélet 113. és 114. pontjában kifejtettekből azonban egyrészt az következik, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 331. és 332. pontjában egyáltalán nem hivatkozott a jelen ítélet 101. pontjában említett jelentésekre. Következésképpen nem kifogásolható vele szemben, hogy a megtámadott ítélet e részében elferdítette volna e jelentéseket.
- 117 Másrészt, a megtámadott ítélet 331. és 332. pontjában a Törvényszék nem állította, hogy a biztonsági illetéket a klagenfurti repülőtér ne számlázta volna ki a Ryanairnek, és nem kérdőjelezte meg azt sem, hogy a Ryanair ezt az illetéket megfizette a repülőtérnek, hanem annak kijelentésére szorítkozott, hogy a Bizottság e tekintetben két alkalommal is információkat kért az Osztrák Köztársaságtól, az pedig kétszer is azt jelezte, hogy az említett illetéket és a járatpáronkénti összes díjat visszatérítették a Ryanairnek. Ebből következik, hogy a Törvényszék nem ferdítette el a 2006. évi ASA 7.1 záradékát sem.
- 118 Egyébiránt, amennyiben a fellebbezők a harmadik jogalapjuk első részében azt vitatják, hogy a Törvényszék milyen bizonyító erőt tulajdonított az értékelése alá vont különböző bizonyítékoknak, érvelésük a jelen ítélet 109. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatnak megfelelően elfogadhatatlan, mivel arra irányul, hogy a Bíróság újból értékelje a tényeket és a bizonyítékokat.
- 119 Következésképpen e jogalap első részét részben mint megalapozatlant, részben mint elfogadhatatlant el kell utasítani.
- 120 Másodszor, ami az említett jogalapnak a megtámadott ítélet 301. és 302. pontja ellen irányuló második részét illeti, a Törvényszék e pontok közül az elsőben válaszolt a Ryanair és társai azon érvére, amely szerint a Bizottság mérlegelési hibát követett el, amikor helybenhagyta az osztrák hatóságok azon döntését, hogy biztonsági árrést adtak hozzá azokhoz az értékekhez, amelyek a 2002. évi megállapodások időtartama során várható többletforgalom mértékéből eredő működési többletköltségek számításának alapjául szolgáltak. A Törvényszék megállapította, hogy a vitatott határozat (379) preambulumbekzdésének e) pontjából kitűnik, hogy az e költségek számításának alapjául szolgáló értékeket a klagenfurti repülőtér által 2002-ben használt költségszámítási rendszerből kiindulva állapították meg, továbbá hogy e rendszer magában foglalta a leszállási díjat, az utasdíjat és rámpakezelési díjat, a forgalomkezelési díjat, az infrastruktúra-használati díjat és a hangárszolgáltatási díjat. Ugyanezen pontban a Törvényszék kifejtette, hogy a Bizottság megállapította, a Ryanair és társai pedig a tárgyalás során megerősítették, hogy az e repülőtér által

a 2002. évben alkalmazott költségszámítási rendszer a költségek kevésbé részletes hozzárendelését tette lehetővé, mint a 2005-ben bevezetett és a vitatott határozat (415) preambulumbekkezdésében ismertetett költségszámítási rendszer.

- 121 Ezen ítélet 302. pontjában a Törvényszék ehhez hozzátette, hogy a Bizottság e (379) preambulumbekkezdés e) pontjában az osztrák hatóságok azon magyarázataira hivatkozott, amelyek szerint e hatóságok a legoptimistább becsléseket alkalmazták azon értékek tekintetében, amelyek többlet-járatpáronként és tonnában kifejezett maximális felszállási súlyonként, valamint további felszálló utasonként a működési többletköltségeknek felelnek meg. Ebből a Törvényszék e pontban azt a következtetést vonta le, hogy nem kifogásolható a Bizottsággal szemben, hogy nyilvánvaló mérlegelési hibát követett volna el, amikor a 2002. évi megállapodásokat illetően helybenhagyta a működési többletköltségek e számítási módját, mivel részletes adatok hiányában és az osztrák hatóságok optimista alapbecslései folytán észszerű volt az a szándéka, hogy óvatos becslésre jusson.
- 122 Márpedig egyrészt, a megtámadott ítélet e két pontjából az következik, hogy a Törvényszék nem tagadta, hogy az osztrák hatóságok – mint az kitűnik a vitatott határozatból – biztonsági árrést vettek figyelembe a szóban forgó működési többletköltségek értékelése során. Ezenkívül az iratanyagból kitűnik, hogy az említett pontok pontosan átveszik a vitatott határozat (379) preambulumbekkezdése e) pontjának tartalmát. Ennélfogva az e tekintetben állított elferdítés nem megalapozott.
- 123 Másrészt, azon állítást illetően, amely szerint a fellebbezők gazdasági tanácsadójának a jelen ítélet 103. pontjában hivatkozott jelentését a Törvényszék elferdítette, elegendő rámutatni arra, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 301. és 302. pontjában egyáltalán nem hivatkozott e jelentésre, következésképpen pedig nem kifogásolható vele szemben, hogy azt a megtámadott ítélet e részében elferdítette volna.
- 124 Valójában az említett jelentésre való hivatkozással a fellebbezők azt kívánják elérni, hogy a Bíróság újból értékelje a tényeket és a bizonyítékokat, ami a jelen ítélet 109. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlat értelmében nem tartozik a Bíróság fellebbezési hatáskörébe.
- 125 A harmadik jogalap e második részét tehát részben mint megalapozatlant, részben mint elfogadhatatlant el kell utasítani.
- 126 Harmadszor, e jogalapnak a megtámadott ítélet 306. pontja ellen irányuló harmadik részét illetően a Törvényszék e pontban megállapította, hogy – mint arra a Bizottság helyesen rámutatott – nem észszerűtlen, hogy a klagenfurti repülőtér a 2002. évi megállapodások értékelése során óvatos megközelítést alkalmaz a kihasználtsági arányt illetően, mivel még nem volt tapasztalata a Ryanairrel és társaival, ráadásul pedig általában véve a diszkont légitársaságok akkoriban kevésbé voltak elterjedve, mint napjainkban. A Törvényszék hozzátette: meg kell állapítani, hogy az e repülőtér által becsült 70%-os kihasználtsági arány nem esett messze a 2002. évi ASA 76%-os célértékétől, következésképpen pedig a Bizottság e 70%-os arány alapulvételével nem követett el nyilvánvaló mérlegelési hibát. Hozzátette továbbá, hogy ez annál is inkább igaz, mivel az évente várt 50 000 bejövő utasra vonatkozó azon számadat, amelyet a 2002. évi ASA preambuluma említ, és amely 76%-os kihasználtságot foglal magában, egy elérendő célt képezett, nem pedig egy kötelező erejű előírás volt.

- 127 A megtámadott ítélet ezen indokolásából egyrészt az következik, hogy a Törvényszék a fellebbezők állításával ellentétben nem ferdítette el a 2002. évi ASA-t, mivel kifejezetten rámutatott arra, hogy e megállapodás célja 76%-os kihasználtsági arány volt. A Törvényszék nem ferdítette el a vitatott határozat (382) preambulumbekzdését és 10. táblázatát sem, mivel megállapította, hogy a Bizottság 70%-os kihasználtsági arányt vett alapul az említett megállapodás elemzése során.
- 128 Másrészt, a Törvényszék a jelen ítélet 110. és 111. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlat értelmében nem ferdítette el a vitatott határozat (415) preambulumbekzdésének a) pontját és 11. táblázatát sem, mivel a megtámadott ítélet 306. pontja még csak nem is hivatkozik a 85%-os terhelési arányra; e mértéket végeredményben a megtámadott ítélet 397. pontja említi.
- 129 Harmadrészt, a vitatott határozat (17) preambulumbekzdése kétségtelenül kimondja, hogy „[a klagenfurti repülőteret] 1915-ben alapították, katonai légibázisként”, és hogy azt „[r]öviddel ezután már mind katonai, mind civil célokra használták, és [hogy] e kettős felhasználás mindmáig fennáll”. Ugyanakkor, mint az kitűnik a jelen ítélet 126. pontjából, a Törvényszék a megtámadott ítélet 306. pontjában annak megállapítására szorítkozott, hogy e repülőtérnek 2002-ben még nem volt tapasztalata a Ryanairrel és társaival, és hogy a diszkont légitársaságok ebben az időszakban kevésbé voltak elterjedve, mint napjainkban. E (17) preambulumbekzdés állítólagos elferdítése tehát szintén nem bizonyított.
- 130 Negyedrészt, ami a fellebbezők gazdasági tanácsadójának a jelen ítélet 105. pontjában említett jelentése 2.14 pontjának állítólagos elferdítését illeti, elegendő megállapítani, hogy a megtámadott ítélet egyáltalán nem említi e pontot, továbbá hogy ezen ítélet nem tartalmaz egyetlen olyan állítást sem, amely alátámasztaná az említett pont elferdítését.
- 131 Egyébiránt, amennyiben a fellebbezők a jelen ítélet 106. és 107. pontjában ismertetett érvelésükkel lényegében azt állítják, hogy az általuk hivatkozott bizonyítékok azt mutatják, hogy a 2002. évi ASA jövedelmezőségére vonatkozó *ex ante* elemzés elvégzése érdekében a Bizottság által alapul vett kihasználtsági arány túlzottan alacsony volt, valójában azt kívánják elérni, hogy a Bíróság e tekintetben újból értékelje a tényeket és a bizonyítékokat, vagyis a harmadik jogalap harmadik részének ez az összetevője a jelen ítélet 109. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlat alapján elfogadhatatlan.
- 132 Következésképpen e jogalap harmadik részét mint részben megalapozatlant, részben pedig elfogadhatatlant el kell utasítani. Ebből következően a harmadik jogalapot el kell utasítani.

A negyedik jogalapról

A felek érvei

- 133 Negyedik jogalapjukkal, amely a megtámadott ítélet 418–421. és 427–429. pontjára vonatkozik, a fellebbezők azt kifogásolják, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor úgy ítélte meg, hogy a visszatérítendő támogatás előzetes adatok alapján kiszámított összegét nem kell helyesbítenni azon utólagos adatok alapján, amelyek a vitatott határozat elfogadásának időpontjában az iratanyagban szerepeltek.
- 134 A Törvényszék megállapította, hogy főszabály szerint mind a támogatás fennállását, mind pedig az összegét a támogatás nyújtásának időpontjában fennálló helyzet figyelembevételével kell értékelni. E tekintetben a Törvényszék elutasította a Ryanair és társai azon érvelését, amely a bevételekre és a

költségekre vonatkozó utólagos adatok figyelembevételére irányult, azzal az indokkal, hogy az azzal a hatással járna, hogy a visszatéríttetendő támogatás összege olyan véletlenszerű fejlemények függvényében változna, mint a gazdasági helyzet vagy az az esetleges nyereség, amelyet a támogatás kedvezményezettje az eredetileg nyújtott előny kihasználásával elért. A fellebbezők szerint ennek kimondásával a Törvényszék nem válaszolt az érveikre.

- 135 A Ryanair és társai ugyanis nem véletlenszerű körülményekre hivatkoztak, hanem olyan körülményekre, amelyek a támogatást nyújtó jogalany ellenőrzési körébe tartoznak – vagyis a költségeinek és bevételeinek saját maga által végzett számítására –, és csupán azt állították, hogy ki kell javítani az e jogalany saját ellenőrzése alatt álló költség- és bevételi változók értékelése során az e jogalany által elkövetett hibákat. A Bizottság egyébként elismerte, hogy a marketingszolgáltatásokért a Ryanairnek vagy az LV-nek és az AMS-nek ténylegesen kifizetett díjakat illetően a visszatéríttetendő támogatás összege az Osztrák Köztársaság által utólag benyújtott bizonyítékok alapján helyesbíthető volt. Ugyanakkor megtagadta, hogy helyesbítéseket lehessen végezni a bevételekre és költségekre vonatkozó egyéb utólagos adatok alapján, amelyekből pedig kitűnik, hogy a költségeket túlbecsülték.
- 136 A Törvényszék által alapul vett ítélkezési gyakorlat, vagyis a 2005. október 19-i Freistaat Thüringen kontra Bizottság ítélet (T-318/00, EU:T:2005:363) és a 2020. március 26-i Larko kontra Bizottság ítélet (C-244/18 P, EU:C:2020:238) arra az elvre vonatkozik, amely szerint a támogatás fennállását és összegét a támogatás nyújtásának időpontjában fennálló helyzetre tekintettel kell értékelni. Ezek az ítéletek ugyanakkor nem tiltják meg, hogy a Bizottság kijavítsa a támogatás nyújtásának időpontjában fennálló helyzet értékelése során elkövetett hibákat. Nem jogosítják fel a Bizottságot arra sem, hogy elfogadja a támogatás összegének téves adatokon alapuló értékelését. Ezenkívül ezek az ítéletek kezességvállalásokra, vagyis olyan támogatási intézkedéstípusra vonatkoznak, amelynek esetében egyfelől a támogatás odaítélése – amely az előny nyújtására irányuló szándékból áll –, másfelől pedig a támogatás folyósítása – amely általában a források átruházásának későbbi szakaszára vonatkozik – között kevésbé egyértelmű a különbségtétel, mint más típusú támogatási intézkedések esetében.
- 137 Ráadásul e két ítélet visszaélésszerű értelmezésével a Törvényszék és a Bizottság elvetette annak kockázatát, hogy a támogatásokat nyújtó jogalanyok előrejelzéseiben hibák legyenek. Pedig igenis lehetséges, hogy egy bizonyos összegű támogatást nyújtani kívánó állami szerv tévedett a várható költségek és előnyök értékelése során, és hogy az általa nyújtani kívánt támogatás összegét végül nem, vagy nem teljes egészében folyósították.
- 138 A fellebbezők szerint a Bizottság a határozata elfogadásának időpontjában az iratanyagban szereplő adatok alapján köteles megvizsgálni, hogy a támogatást nyújtó jogalany által a saját költségeire és bevételeire vonatkozóan lefolytatott értékelés nem volt-e téves. A támogatás túlbecsült költségeken vagy alulbecsült bevételeken alapuló visszatéríttetésének elrendelése ugyanis e jogalanyt gazdagítaná, mivel túl magas összegeket térítenének vissza neki, és így saját tévedéseiből pénzügyi hasznot húzna. Az ilyen visszatérítés ellentétes lenne a jogellenes támogatás visszatéríttetésének céljával is, vagyis a támogatás folyósítása előtti helyzet visszaállításával.
- 139 A Bizottság azt állítja, hogy e jogalap nem megalapozott.

A Bíróság álláspontja

- 140 Formájától függetlenül állami támogatásnak minősül az a beavatkozás, amely közvetlenül vagy közvetve alkalmas vállalkozások előnyben részesítésére, illetve amely olyan gazdasági előnynek tekinthető, amelyben a kedvezményezett vállalkozás rendes piaci feltételek között nem részesülhetett volna (2018. március 6-i Bizottság kontra FIH Holding és FIH Erhvervsbank ítélet, C-579/16 P, EU:C:2018:159, 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 141 Így figyelembe véve az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének a torzításmentes verseny biztosítására irányuló célját, az e rendelkezés értelmében vett „támogatás” fogalma nem foglalhat magában olyan intézkedést, amelyet állami források felhasználásával valamely vállalkozás javára rendeltek el, amennyiben e vállalkozás ugyanezen előnyhöz a rendes piaci feltételeknek megfelelő körülmények között is hozzájuthatott volna. Az ilyen előny nyújtása feltételeinek értékelését tehát főszabály szerint a piaci magánszereplő elvének alkalmazásával kell elvégezni (2018. március 6-i Bizottság kontra FIH Holding és FIH Erhvervsbank ítélet, C-579/16 P, EU:C:2018:159, 45. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 142 Azon kérdés értékelése céljából, hogy ugyanezt az intézkedést egy magánszereplő rendes piaci feltételek mellett is elfogadta volna-e, az államéhoz lehető legközelebbi helyzetben lévő ilyen gazdasági szereplőre kell hivatkozni (2020. március 26-i Larko kontra Bizottság ítélet, C-244/18 P, EU:C:2020:238, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 143 Ennek keretében a Bizottság feladata olyan átfogó mérlegelés lefolytatása, amely figyelembe veszi az adott ügy minden olyan releváns elemét, amely lehetővé teszi számára annak eldöntését, hogy a kedvezményezett vállalkozás ilyen magán gazdasági szereplőtől nyilvánvalóan nem jutott volna-e hasonló könnyítésekhez (2020. március 26-i Larko kontra Bizottság ítélet, C-244/18 P, EU:C:2020:238, 29. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 144 E tekintetben relevánsnak kell tekinteni minden olyan információt, amely nem elhanyagolható módon befolyásolhatja a megfelelően körültekintő és gondos, az államéhoz lehető legközelebbi helyzetben lévő magánszereplő döntéshozatali folyamatát. Következésképpen a piaci magánszereplő elvének alkalmazása szempontjából kizárólag a szóban forgó intézkedés nyújtásáról szóló határozat meghozatalának időpontjában rendelkezésre álló adatok és előre látható fejlemények relevánsak (2020. március 26-i Larko kontra Bizottság ítélet, C-244/18 P, EU:C:2020:238, 30. és 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ez különösen így van akkor, ha – mint a jelen esetben – a Bizottság olyan intézkedés vonatkozásában vizsgálja az állami támogatás fennállását, amelyet nem jelentettek be neki, és amelyet az érintett tagállam a bizottsági vizsgálat lefolytatása idején már végrehajtott (lásd ebben az értelemben: 2012. június 5-i Bizottság kontra EDF ítélet, C-124/10 P, EU:C:2012:318, 105. pont).
- 145 Következésképpen az érintett intézkedés elfogadásának időpontját követő körülmények a piaci magánszereplő elvének alkalmazása szempontjából nem vehetők figyelembe (2020. március 26-i Larko kontra Bizottság ítélet, C-244/18 P, EU:C:2020:238, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 146 Mint azt a Bíróság már megállapította, a jelen ítélet 142–145. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy hatástalan az olyan érvelés, amely a Törvényszék által a visszatérítendő támogatások értékelésére vonatkozóan lefolytatott mérlegelés

megalapozottságát vitatja, amennyiben az a szóban forgó támogatási intézkedés nyújtását követő események figyelembevételén alapul (2020. március 26-i Larko kontra Bizottság ítélet, C-244/18 P, EU:C:2020:238, 113. pont).

- 147 Márpedig negyedik jogalapjukban a fellebbezők lényegében azt állítják, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot a visszatérítendő támogatás vitatott határozatban meghatározott összegének értékelése során. E tekintetben azzal érvelnek, hogy a Törvényszéknek úgy kellett volna tekintenie, hogy a Bizottságnak ezen összeg meghatározása érdekében „a vitatott határozat elfogadásának időpontjában az iratanyagban szereplő utólagos adatokat” kellett volna figyelembe vennie, ahelyett hogy „előzetes bizonyítékokra” támaszkodna, vagyis – mint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 420. pontjában megállapította – olyan fejleményeket venne alapul, amelyek egy piacgazdasági magánbefektető számára a vitatott megállapodások megkötésének időpontjában előre láthatók voltak.
- 148 A Törvényszék így e pontban kifejtette, hogy a Bizottság a vitatott határozatban a vitatott megállapodásokat illetően a visszatérítendő támogatások összegét úgy határozta meg, hogy „az ügyletek megkötésekor várható többlet pénzforgalom (költségekkel csökkentett bevételek) negatív részé[t]” vette figyelembe. A fellebbezők ugyanakkor lényegében azt állítják, hogy a klagenfurti repülőtér tekintetében az e következtetés időpontjában várt költségek és bevételek végül eltértek az említett következtetés időpontjában előre látható költségektől és bevételektől.
- 149 Egyébiránt nem vitatott, hogy a jelen ügyben a szóban forgó támogatási intézkedéseket a vonatkozó vitatott megállapodások megkötésével nyújtották.
- 150 Meg kell tehát állapítani, hogy e negyedik jogalappal a fellebbezők a Törvényszék által a visszatérítendő támogatások összegének értékelésére vonatkozóan lefolytatott mérlegelés megalapozottságát vitatják, és a szóban forgó támogatási intézkedések nyújtását követő eseményekre hivatkoznak. Következésképpen e negyedik jogalapot – összhangban a jelen ítélet 146. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlattal – mint hatástalant mindenképp el kell utasítani.
- 151 E tekintetben nem lehet helyt adni a fellebbezők azon érvének, amely szerint lényegében ez az ítélkezési gyakorlat nem alkalmazható a jelen ügyben, mivel az említett ítélkezési gyakorlat csak a kezességvállalás formájában nyújtott állami támogatásokra vonatkozik. Mint az ugyanis ugyanezen ítélkezési gyakorlatból következik, nem a vizsgált támogatás jellege, hanem magának a piacgazdasági magánszereplő elvének az alkalmazása – amelynek a jelen ügyben való alkalmazhatósága egyébként nem vitatott – követeli meg, hogy az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett esetleges előny azonosítása szempontjából kizárólag a szóban forgó intézkedés odaítéléséről szóló döntés meghozatalának időpontjában rendelkezésre álló adatok és előrelátható fejlemények legyenek relevánsak.
- 152 Hasonlóképp, a fellebbezők a jelen jogalap alátámasztása érdekében semmilyen érdemi érvet nem alapíthatnak arra, hogy a DMG és az AMS közötti 2002. évi MSA esetében a Bizottság a vitatott határozat (570) preambulumbekkezdésében jelezte, hogy a visszatérítendő támogatás összege egy későbbi időpontban, az Osztrák Köztársaság által benyújtott bizonyítékok alapján kiigazítható. Mint ugyanis arra a Törvényszék a megtámadott ítélet 425. pontjában rámutatott, a vitatott határozatból kitűnik, hogy e tagállam a közigazgatási eljárás során arra hivatkozott, hogy e megállapodás soha nem lépett hatályba, anélkül hogy a közigazgatási eljárás során olyan írásos dokumentumot tudott volna benyújtani, amely tanúsítja e nyilatkozat helytállóságát.

- 153 Így a Bizottság által a vitatott határozat (570) preambulumbekzdésében tett pontosítás így – mint arra a Törvényszék e 425. pontban rámutatott – kizárólag arra irányult, hogy lehetővé tegye az említett tagállam számára, hogy ilyen bizonyítékot szolgáltatson, adott esetben pedig kizárja a visszatérítetendő támogatás összegéből az említett megállapodás alapján folyósítandó támogatást, feltéve hogy bizonyítást nyer, hogy mivel e megállapodás nem lépett hatályba, az abban foglalt támogatást nem fizették ki a kedvezményezettnek, vagyis ugyanezen megállapodás semmilyen gazdasági előnyt nem nyújtott, következésképpen pedig e megállapodás alapján semmilyen támogatási összeget nem kellett visszatéríttetni.
- 154 Ezzel szemben a Törvényszék elé terjesztett és a jelen jogalap keretében lényegében megismételt érvelésükben a fellebbezők valójában nem azt állítják, hogy a vitatott megállapodások valamelyikében szereplő támogatást nem nyújtották nekik, hanem azt, hogy az e megállapodásokban foglalt előnyt a visszatéríttetés időpontjában újra kell értékelni annak függvényében, hogy az érintett megállapodások az azokban részes felek számára milyen tényleges gazdasági eredményekkel jártak. Ez az érvelés ugyanakkor ellentétes a jelen ítélet 140–145. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlattal, valamint végeredményben a Bíróság azon állandó ítélkezési gyakorlatával, amely szerint a jogellenes támogatás visszatéríttetése magában foglalja az e támogatás által a kedvezményezettjének biztosított előny visszatérítését az ezen előny által okozott versenytorzulás kiküszöbölése érdekében (lásd ebben az értelemben: 2016. december 21-i Bizottság kontra Aer Lingus és Ryanair Designated Activity ítélet, C-164/15 P és C-165/15 P, EU:C:2016:990, 91. és 92. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2019. március 5-i Eesti Pagar ítélet, C-349/17, EU:C:2019:172, 131. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 155 Következésképpen a negyedik jogalapot mint hatástalant el kell utasítani.
- 156 Mivel a fellebbezők által a fellebbezésük alátámasztása érdekében felhozott jogalapok egyikének sem lehet helyt adni, a fellebbezést teljes egészében el kell utasítani.

A költségekről

- 157 A Bíróság eljárási szabályzata 184. cikkének (2) bekezdése alapján, ha a fellebbezés megalapozatlan, a Bíróság határoz a költségekről. Ugyanezen szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése értelmében – amely a 184. cikk (1) bekezdése szerint a fellebbezési eljárásban is alkalmazandó – a Bíróság a peresztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte.
- 158 A fellebbezőket, mivel peresztesek lettek, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (tizedik tanács) a következőképpen határozott:

1) A Bíróság a fellebbezést elutasítja.

2) A Törvényszék a Ryanair DAC-t és az Airport Marketing Services Ltd-t kötelezi a költségek viselésére.

Aláírások